

EURÓPSKA KOMISIA
EURÓPSKY ÚRAD PRE BOJ PROTI PODVODOM (OLAF)

Riaditeľstvo D – Politika
OLAF.D.2 – Prevencia, oznamovanie a analýza podvodov

Ares(2017)5692256 21/11/2017

Príručka

Oznamovanie nezrovnalostí v zdieľanom hospodárstve 2017

VYHLÁSENIE O ODMIETNUTÍ ZODPOVEDNOSTI: Tento pracovný dokument vypracoval Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) s pomocou skupiny expertov z členských štátov v rámci skupiny pre oznamovanie a analýzu Poradného výboru na koordináciu prevencie sprenevery (COCOLAF). Zámerom tohto dokumentu je ujasniť povinnosti členských štátov oznamovať Komisii nezrovnalosti podľa práva Európskej únie (EÚ). V dokumente sa objasňujú povinnosti podľa práva Únie, ale nemenia sa. Týmto dokumentom nie je dotknutý výklad Súdneho dvora súvisiaci s týmito povinnosťami.

Obsah

1.	ÚVOD.....	4
2.	SÚVISLOSTI	6
2.1.	Cie oznamovacích povinností.....	9
3.	POJEM „NEZROVNALOS “	12
3.1.	Konanie alebo opomenutie, úmyselné alebo neúmyselné.....	14
3.2.	Porušenie ustanovenia EÚ alebo vnútroštátneho práva	15
4.	POJEM „HOSPODÁRSKY SUBJEKT“	17
5.	POJEM „PODOZRENIE Z PODVODU“	20
5.1.	Informatívny zoznam typov nezrovnalostí, ktoré treba opísa ako „podozrenie z podvodu“	21
6.	KLASIFIKÁCIA NEZROVNALOSTÍ.....	24
6.1.	Nezrovnalos	24
6.2.	Podozrenie z podvodu	25
6.3.	Preukázaný podvod	27
7.	SKUTO NOS , NA ZÁKLADE KTOREJ VZNIKÁ OZNAMOVACIA POVINNOS	29
7.1.	Vymedzenie pojmu „prvý správny alebo súdny nález“ (PACA)	29
7.2.	Prepojenie medzi prvým správnym alebo súdnym nálezom a vymáhaním finančných prostriedkov	32
7.3.	Vzťah medzi dátumom prvého správneho alebo súdneho nálezu, výpočtom presnej príslušnej sumy a zaznamenaním dlhu	33
8.	VÝNIMKY Z OZNAMOVACÍCH POVINNOSTÍ	34
8.1.	Strop vymedzujúci notifikačnú povinnosť	34
8.2.	Osobitné výnimky z oznamovania.....	35
8.3.	Pojem „konkurz“	36
9.	OZNAMOVANIE A UZAVRETIE NEZROVNALOSTI	38
9.1.	Prvotná správa.....	38
9.1.1.	Prípady bez prvotnej oznamovacej povinnosti	38
9.1.2.	Premlčacia lehota pre oznamovanie	39
9.2.	Osobitné/naliehavé správy	39
9.3.	Spojenie viacerých správ o nezrovnalostiach (spoločné správy).....	40
9.4.	Následné správy	40

9.5. Uzavretie prípadu	41
9.6. Zrušenie prípadu	41
10. FINAN NÉ ASPEKTY NEZROVNALOSTI.....	43
10.1. Celková výška výdavkov	43
10.2. Suma nezrovnalosti.....	43
11. PROGRAMY EURÓPSKEJ ÚZEMNEJ SPOLUPRÁCE (INTERREG) A OZNAMOVANIE NEZROVNALOSTÍ.....	45
12. FINAN NÉ NÁSTROJE A OZNAMOVANIE	45
13. DÔVERNOS VNÚTROŠTÁTNYCH VYŠETROVANÍ	46
14. MENA OZNAMOVANIA.....	49
15. OCHRANA OSOBNÝCH ÚDAJOV	51
16. ZASIELANIE SPRÁV O NEZROVNALOSTIACH	55
PRÍLOHA I – USTANOVENIA O OZNAMOVANÍ TÝKAJÚCE SA VÝDAVKOV ZA PREDCHÁDZAJÚCE PROGRAMOVÉ OBDOBIE	56
II. 1. Po nohospodárstvo.....	56
II.2. Štrukturálne fondy a Kohézny fond	56
II. 3. Rybárstvo	57
PRÍLOHA II — POJEM „SIGNÁL NEZROVNALOSTI“	58
PRÍLOHA III – SYSTÉM V ASNÉHO ODHA OVANIA RIZIKA A VYLÚ ENIA (EDES)	60
PRÍLOHA IV – PRÍKLADY	64
IV.1. – Prvý nález (PACA) – Skuto nosti, na základe ktorých vzniká oznamovacia povinnos	64
IV.2. – Klasifikácia nezrovnalosti ako podozrenia z podvodu	67
IV.3. – Chyby a nezrovnalosti spôsobené administratívnymi aktmi	70
IV.4. – Finan ný vplyv	70

1. ÚVOD

Tento dokument je výsledkom spoločného pracovného postupu v rámci skupiny pre oznamovanie a analýzu Poradného výboru na koordináciu prevencie sprenevery (COCOLAF), ktorú tvoria experti z členských štátov a útvary Komisie¹.

Účelom tejto príručky je poskytnúť usmernenie, pokiaľ ide o spoločné aspekty oznamovania nezrovnalostí členskými štátmi v súvislosti s výdavkami z rozpočtu Európskej únie (EÚ) v rámci zdieľaného hospodárenia v programovom období rokov 2014 – 2020².

Podľa práva Únie musia členské štáty oznamovať Komisii prípady nezrovnalostí v príjmoch a výdavkoch vrátane podozrenia z podvodu a preukázaného podvodu. Správy o nezrovnalostiach v rozpočtových výdavkoch sú Komisii predkladané prostredníctvom systému riadenia nezrovnalostí (IMS), ktorý spravuje Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF).

S cieľom zabezpečiť jednotné uplatňovanie vymedzených pojmov týkajúcich sa oznamovania nezrovnalostí sa v týchto usmerneniach objasujú požiadavky a podmienky, ktoré musia splniť všetky členské štáty, pričom treba zohľadniť osobitosti jednotlivých právnych systémov.

Hoci sa v posledných rokoch podarilo dosiahnuť výrazné zlepšenia, praktické uplatňovanie ustanovení o oznamovaní členskými štátmi je aj naďalej značne rozdielne.

1 Schválené Poradným výborom na koordináciu prevencie sprenevery (COCOLAF) a skupinou pre oznamovanie a analýzu na zasadnutiach, ktoré sa konali 27. apríla 2017 a 23. mája 2017. Príspevky predložili experti z týchto členských štátov: Bulharsko, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Maarsko, Malta, Poľsko, Rumunsko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko a Taliansko. Seminára sa konali 23. februára, 4. októbra a 11. novembra 2016.

2 Ak uplatniteľné pravidlá nie sú v rozpore, usmernenie sa uplatňuje aj na predchádzajúce programové obdobie. Pozri prílohu I.

Napriek tomu, že v oznamovacom systéme sa používajú pojmy vymedzené na úrovni EÚ („nezrovnalos“, „podozrenie z podvodu“, „prvý správny alebo súdny nález“), zo skúseností vyplýva, že členské štáty ich používajú nejednotne³.

V niektorých vymedzeniach pojmov sa uvádzajú procesy zahŕňajúce kroky a subjekty, ktoré pravdepodobne nikdy nie sú zhodné, a to ani v dvoch členských štátoch. Nevyhnutne museli vzniknúť rôzne predstavy o tom, ktorý krok v rámci riešenia prípadu zodpovedá danému vymedzeniu. Uplatňovanie sa líši v závislosti od právnych predpisov a praxe v jednotlivých členských štátoch a rozdiely existujú dokonca aj v rámci členských štátov v závislosti od typu výdavkov, fondu alebo typu nezrovnalosti.

Výsledkom tejto situácie sú rôzne postupy pri oznamovaní, čo znamená, že údaje nie sú medzi členskými štátmi v plnej miere porovnateľné. Keďže neexistujú harmonizované údaje, zhoršuje sa aj spoľahlivosť informácií z hľadiska oznamovania a analýzy rizík.

Cieľom tohto dokumentu je uľahčiť pochopenie ustanovení o oznamovaní a najmä príslušných vymedzení pojmov, a tak znížiť rozdiely a štandardizovať proces oznamovania, pričom treba zohľadniť osobitosti právnych systémov jednotlivých členských štátov.

Cieľom príručky je zlepšiť oznamovanie nezrovnalostí prostredníctvom:

- i) zabezpečenia rýchleho oznamovania a aktualizovania prípadov;
- ii) zabezpečenia jednotnosti a porovnateľnosti údajov.

V konečnom dôsledku by to malo prispieť k proaktívnemu, štruktúrovanému a cielenému prístupu zameranému na riadenie rizika, ktoré súvisí s podvodmi.

³ Pracovný dokument útvarov Komisie *Vykonávanie článku 325 ZFEÚ členskými štátmi v roku 2014*, SWD(2015) 154 final, pripojený k správe Komisie Európskemu parlamentu a Rade *Ochrana finančných záujmov Európskej únie – Boj proti podvodom – Výročná správa za rok 2014*, COM(2015) 386 final, pozri predovšetkým strany 56 – 57.

2. SÚVISLOSTI

Na ochranu finančných záujmov Európskej únie (EÚ) sa v právnych predpisoch EÚ vyžaduje oznamovanie v oblastiach, v ktorých EÚ poskytuje finančnú podporu.⁴ členské štáty musia pravidelne predkladať správy o nezrovnalostiach (vrátane podozrenia z podvodu a preukázaného podvodu), ktoré sú predmetom „prvého správneho alebo súdneho nálezu“⁵.

V roku 2015 boli prijaté, uverejnené a nadobudli účinnosť delegované a vykonávacie nariadenia s osobitnými ustanoveniami o oznamovaní v prípade rôznych fondov v rámci viacročného finančného rámca 2014 – 2020.⁶ Ide o tieto nariadenia:

- a) delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1970 z 8. júla 2015, ktorým sa do nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) .1303/2013 dopĺňajú osobitné ustanovenia k oznamovaniu nezrovnalostí týkajúcich sa Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu, Kohézneho fondu a Európskeho námorného a rybárskeho fondu;

4 Príslušné ustanovenia sú:

lánok 122 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) .1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) .1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013),

lánok 50 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) .1306/2013 zo 17. decembra 2013 o financovaní, riadení a monitorovaní spoločnej poľnohospodárskej politiky a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) .352/78, (ES) .165/94, (ES) .2799/98, (ES) .814/2000, (ES) .1290/2005 a (ES) .485/2008 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013),

lánok 30 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) .223/2014 z 11. marca 2014 o Fonde európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (Ú. v. EÚ L 72, 12.3.2014), lánok 5 ods. 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) .514/2014 zo 16. apríla 2014, ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Fonde pre azyl, migráciu a integráciu a o nástroji pre finančnú podporu v oblasti policajnej spolupráce, predchádzania trestnej činnosti, boja proti trestnej činnosti a krízového riadenia (Ú. v. EÚ L 150, 20.5.2014),

lánok 21 ods. 1 písm. d) nariadenia (EÚ) .1309/2013 o Európskom fonde na prispôbenie sa globalizácii, pod ktorého má vymedzenie zodpovedať vymedzeniu uvedenému v článku 122 ods. 2 nariadenia o spoločných ustanoveniach o európskych štrukturálnych a investičných fondoch (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 855).

Ustanovenia o oznamovaní nezrovnalostí uplatniteľné v predchádzajúcich programových obdobiach sú uvedené v prílohe I.

- 5 Ako sa stanovuje v článku 2 písm. b) delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1970, v článku 2 písm. b) delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1971, v článku 2 písm. b) delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1972 a v článku 2 písm. b) delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1973.

- 6 Ú. v. EÚ L 293, 10.11.2015, s. 1 – 5.

- b) delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1971 z 8. júla 2015, ktorým sa do nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) .1306/2013 dop ajú osobitné ustanovenia k oznamovaniu nezrovnalostí týkajúcich sa Európskeho po nohospodárskeho záru ného fondu a Európskeho po nohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (ES) . 1848/2006;
- c) delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1972 z 8. júla 2015, ktorým sa do nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) . 223/2014 dop ajú osobitné ustanovenia k oznamovaniu nezrovnalostí týkajúcich sa Fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby;
- d) delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1973 z 8. júla 2015, ktorým sa do nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) . 514/2014 dop ajú osobitné ustanovenia k oznamovaniu nezrovnalostí týkajúcich sa Fondu pre azyl, migráciu a integráciu a nástroja pre finan nú podporu v oblasti policajnej spolupráce, predchádzania trestnej innosti, boja proti trestnej innosti a krízového riadenia;
- e) vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1974 z 8. júla 2015, ktorým sa pod a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) . 1303/2013 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokia ide o Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond, Kohézny fond a Európsky námorný a rybársky fond;
- f) vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1975 z 8. júla 2015, ktorým sa pod a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) . 1306/2013 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokia ide o Európsky po nohospodársky záru ný fond a Európsky po nohospodársky fond pre rozvoj vidieka;
- g) vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1976 z 8. júla 2015, ktorým sa pod a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) . 223/2014 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokia ide o Fond európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby;
- h) vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2015/1977 z 8. júla 2015, ktorým sa pod a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) . 514/2014 stanovuje frekvencia a formát správ o nezrovnalostiach, pokia ide o Fond pre azyl, migráciu a integráciu, a o nástroj pre finan nú podporu v oblasti policajnej spolupráce, predchádzania trestnej innosti, boja proti trestnej innosti a krízového riadenia.

V právnych predpisoch EÚ je uvedený podrobný zoznam údajov, ktoré treba predloži , aby bolo možné spracova informácie, ktoré lenské štáty oznámia Komisii. Treba uvies porušené ustanovenie, príslušné sumy, praktiky použité pri spôsobení nezrovnalosti, zapojené strany a i odhalená nezrovnalos predstavuje „podvod“ (podozrenie z podvodu alebo preukázaný podvod)⁷.

⁷ lánok 3 ods. 2 delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1970, lánok 3 ods. 2 delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1971, lánok 3 ods. 2 delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1972, lánok 3 ods. 2 delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1973.

V rámci zdieľaného plnenia rozpočtu EÚ sa od členských štátov vyžaduje, aby Komisii oznamovali odhalené nezrovnalosti vrátane „podozrenia z podvodu“ a „preukázaného podvodu“.

V mene Komisie prijíma tieto správy OLAF prostredníctvom systému riadenia nezrovnalostí (IMS).

Zavedený oznamovací a informačný systém je preto praktickým uplatnením zásady lojálnej spolupráce stanovenej v článku 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii (ZEÚ)⁸.

V článku 325 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa stanovuje, že „Únia a členské štáty zamedzia podvody a iné protiprávne konanie poškodzujúce finančné záujmy Únie prostredníctvom opatrení, ktoré sa prijímajú, ktoré má pôsobiť odradzujúco a tak, aby to poskytlo v členských štátoch úroveň ochrany“⁹.

Právne predpisy EÚ by mali Komisii umožniť vykonávať zodpovednosť ochrana finančných záujmov Únie a bojovať proti podvodom, ktorá je úzko spojená so zodpovednosťou plniť rozpočet¹⁰ a s jej úlohou ochrankyne zmlúv podľa článku 17 ods. 1 ZEÚ. V tejto súvislosti EÚ jasne stanovila ciele oznamovania podvodov a iných nezrovnalostí¹¹. V nariadení Rady (ES, Euratom) .2988/95 sa na účely ochrany finančných záujmov EÚ stanovuje všeobecná úprava týkajúca sa jednotných kontrol a správnych opatrení a sankcií potrebných na zabezpečenie správneho uplatňovania práva EÚ.¹²

8 Článok 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii, konsolidované znenie (okrem len „ZEÚ“) (Ú. v. EÚ C 83, 30.3.2010), ako potvrdil aj Súdny dvor vo veci Zwartveld (Vec C-2/88 Imm. Zwartveld a i., Zb. 1990, s. I-3365) a vo veci juhoslovanskej kukurice (Vec C-68/88, Komisia/Grécko, Zb. 1989, s. 2965).

9 Článok 325 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

10 Článok 317 ZFEÚ.

11 Pozri článok 5 ods. 1 delegovaných nariadení (EÚ) 2015/1970, 2015/1971, 2015/1972, 2015/1973: „Komisia môže použiť všetky informácie poskytnuté členskými štátmi v súlade s týmto nariadením na analýzu rizika s využitím informačných technológií a na základe získaných informácií môže vypracovať správy a vyvinúť systémy slúžiace na účinnejšiu identifikáciu rizík.“

12 Nariadenie Rady (ES, Euratom) .2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, článok 1).

V nariadení (EÚ, Euratom) . 883/2013¹³ sa na Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) prenášajú opera né právomoci vies administratívne vyšetrovania a navrhova a vypracúva metódy boja proti podvodom. OLAF spracúva a analyzuje informácie o nezrovnalostiach na ú ely predchádzania podvodom¹⁴. Pod a lánku 3 ods. 4 nariadenia . 883/2013¹⁵ lenské štáty ur ia koordina ný útvar pre boj proti podvodom (AFCOS), ktorý bude zabezpe ova s úradom OLAF ú innú spoluprácu a výmenu informácií. Vä šina útvarov plní koordina né úlohy vrátane oznamovania nezrovnalostí.

2.1. Cie oznamovacích povinností

Podrobné oznamovanie informácií o nezrovnalostiach, ktoré sa vyžaduje vo viacerých odvetvových nariadeniach, má dvojaký ú el. Ako preventívne opatrenie podporuje proaktívnu analýzu rizík a zároveň umož ňuje administratívne a súdne monitorovanie opatrení prijatých lenskými štátmi.

Okrem toho poskytuje informácie Európskemu parlamentu, lenským štátom a Komisii (vrátane úradu OLAF)¹⁶ na boj proti podvodom a oznamovanie nezrovnalostí (vrátane podozrenia z podvodu a preukázaného podvodu) a slúži ako nástroj na zabezpe enie riadneho finan ného hospodárenia.

Oznamovanie treba vníma ako konkrétne vyjadrenie práva Komisie získava informácie a vykonáva kontroly, pri om toto právo vyplýva z viacerých platných nariadení. Uplat ňuje sa to v spojení s úlohou Komisie analyzova informácie a poskytova spätné

13 Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1.

14 lánok 5 delegovaných nariadení (EÚ) 2015/1970, 2015/1971, 2015/1972, 2015/1973, úplný odkaz je uvedený v poznámke pod iarou . 6.

15 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) . 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) . 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) . 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

16 Pozri napr. správu Komisie Európskemu parlamentu a Rade *Ochrana finan ných záujmov Európskej únie – Boj proti podvodom 2015*, COM(2016) 472 final, 14.7.2016.

informácie členskými štátmi. Informácie majú pomôcť pri vykonávaní analýz rizika, vypracúvaní správ a rozvoji systémov, ktoré slúžia na úľahľejšie identifikovanie rizík¹⁷.

Na základe týchto skutočností musí každý členský štát ihne oznámiť Komisii prípady, ktoré majú dôsledky mimo jeho územia, pričom uvedie ostatné dotknuté členské štáty¹⁸.

Navyše analýza výsledkov opatrení členských štátov pomáha Komisii zabezpečiť právne predpisy EÚ proti podvodom¹⁹.

Keď OLAF musí prijať rozhodnutie o začatí vyšetrovania, oznamovanie nezrovnalostí vykonávaných členskými štátmi zabezpečuje informovanosť úradu o prebiehajúcich vyšetrovaniach v členskom štáte, ktoré sa môžu týkať rovnakého hospodárskeho subjektu alebo projektu. V článku 8 nariadenia (EÚ) č. 883/2013 sa stanovuje výmena informácií medzi úradom OLAF a príslušnými orgánmi vrátane justičných orgánov²⁰ v rámci interných alebo externých vyšetrovaní úradu²¹.

Oznamovacie povinnosti pomáhajú informovať Európsky parlament, členské štáty a verejnosť o boji proti podvodom a zabezpečiť riadne finančné hospodárenie.

Každý členský štát musí ihne oznámiť Komisii prípady, ktoré majú dôsledky mimo jeho územia, pričom uvedie ostatné dotknuté členské štáty.

¹⁷ Delegované nariadenie (EÚ) 2015/1970, delegované nariadenie (EÚ) 2015/1971, delegované nariadenie (EÚ) 2015/1972, delegované nariadenie (EÚ) 2015/1973.

¹⁸ článok 2 ods. 3 vykonávacieho nariadenia 2015/1974, článok 2 ods. 3 vykonávacieho nariadenia 2015/1975, článok 2 ods. 3 vykonávacieho nariadenia 2015/1976, článok 2 ods. 3 vykonávacieho nariadenia 2015/1977.

¹⁹ Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu a Európskemu dvoru audítorov *Predchádzanie podvodom opierajúc sa o operatívne výsledky: dynamický prístup k zabezpečeniu proti podvodom* {SEK(2007) 1676}/COM(2007) 806 final [neverejnené v úradnom vestníku].

²⁰ článok 8 nariadenia (EÚ, Euratom) č. 883/2013.

²¹ Pozri aj: odôvodnenia 6 a 10 nariadenia č. 883/2013; článok 4 nariadenia č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996); článok 9 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995) o potrebnej koordinácii a úzkej spolupráci medzi vnútroštátnymi orgánmi a útvarmi Komisie pri organizovaní a vykonávaní kontrol a o poskytovaní pomoci Komisii v rámci kontrol a inšpekcií na mieste.

Tieto informácie slúžia na prípravu správ a ú innejšie odha ovanie rizík.

3. POJEM „NEZROVNALOS“

V nariadeniach EÚ v rámci rôznych odvetví sa od členských štátov požaduje, aby Komisii oznamovali nezrovnalosti²². Pojem „nezrovnalos“ treba vždy posudzovať z hľadiska celého legislatívneho rámca finančných záujmov Únie, ktoré sa môžu líšiť v závislosti od dotknutej oblasti^{23,24}.

Právny základ

lánok 3 ods. 1 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2015/1970, 2015/1971, 2015/1972 a 2015/1973:

lánok 3 – Prvotná správa

1. *členské štáty oznámia Komisii nezrovnalosti, ktoré:*
 - a) *sa týkajú sumy príspevku z fondov presahujúcej 10 000 EUR;*
 - b) *boli predmetom prvého správneho alebo súdneho nálezu.*

22 Nariadenie (EÚ) . 1303/2013, . 1306/2013, . 223/2014, . 514/2014, pozri poznámku pod čiarou . 5. Pod a lánku 21 písm. d) nariadenia (EÚ) . 1309/2013 o Európskom fonde na prispôbenie sa globalizácii (2014 – 2020) (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 855) sa lánok 122 ods. 2 nariadenia . 1303/2013 uplatňuje na oznamovanie nezrovnalostí. V nariadení . 1309/2013 sa však Komisia neoprávňuje prijímať delegované a vykonávacie nariadenie o oznamovaní nezrovnalostí. Toto oznamovanie teda treba zahrnúť do výročnej správy o fonde, ktorá je určená pre Komisiu.

23 Nariadenie (EÚ) . 1303/2013, . 1306/2013, . 223/2014, a . 514/2014 (úplné odkazy sú uvedené v poznámke pod čiarou . 5). V týchto nariadeniach sa od členských štátov vyžaduje, aby prijali legislatívne alebo regulačné opatrenia s cieľom vytvoriť systém riadenia a kontroly na zabezpečenie riadneho finančného hospodárenia a na stanovenie toho, či existuje dostatočný kontrolný záznam, a to aj na úrovni konečného prijímateľa. Ak hospodárske subjekty nedokážu dodržať tieto vnútroštátne ustanovenia uplatňujúce právo Únie, ide o nezrovnalosť v zmysle lánku 1 ods. 2 nariadenia . 2988/95, pretože dôsledkom toho by mohlo byť „poškodenie všeobecného rozpočtu spoločnosti alebo rozpočtov nimi spravovaných“. Členský štát teda musí oznámiť každé takéto nedodržanie ustanovení podľa nariadenia (EÚ) 2015/1970, 2015/1971, 2015/1972, 2015/1973 alebo 2015/1974, najmä ak v dôsledku nezrovnalosti došlo k porušeniu vnútroštátnych vykonávacích právnych predpisov.

24 Pokiaľ ide o „krížové plnenie“ v oblasti poľnohospodárstva, podľa lánku 97 ods. 4 nariadenia (EÚ) . 1306/2013 „uloženie správnej sankcie nemá vplyv na zákonnosť a správnosť platieb, na ktoré sa vzťahuje“. V súlade s uvedenými skutočnosťami neplnenie povinností v rámci krížového plnenia nepredstavuje nezrovnalosť ani podvodnú činnosť vzhľadom na skutočnosť, že sankcie nemajú vplyv na zákonnosť a správnosť platieb.

Vymedzenie pojmu „nezrovnalos “ je uvedené v lánku 1 ods. 2 nariadenia (ES, Euratom) . 2988/95 o ochrane finan ných záujmov Európskych spo lo enstiev²⁵ .

Právny základ

V lánku 1 ods. 2 nariadenia (ES, Euratom) . 2988/95 je uvedené, že:

„Nezrovnalos ‘ je akéko vek porušenie ustanovenia práva spo lo enstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom oho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpo tu spo lo enstiev alebo rozpo tov nimi spravovaných, bu zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vyberaných priamo v mene spo lo enstiev alebo neoprávnenou výdajovou položkou.“

Poznámka: Odkazy na „právo Spo lo enstva“ treba chápa ako odkazy na právo Únie.

Toto všeobecné vymedzenie pojmu bolo spresnené v osobitných odvetvových nariadeniach.

V prípade Európskeho po nohospodárskeho záru ného fondu sa vymedzenie pojmu „nezrovnalos “ v lánku 2 písm. g) nariadenia (EÚ) . 1306/2013 odvoláva na lánok 1 ods. 2 nariadenia Rady (ES, Euratom) . 2988/95.

V prípade Fondu pre azyl, migráciu a integráciu a nástroja pre finan nú podporu v oblasti policajnej spolupráce, predchádzania trestnej innosti, boja proti trestnej innosti a krízového riadenia (AMIF/ISF) sa odôvodnenie 3 nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1973 odvoláva na vymedzenie pojmu uvedené v lánku 1 ods. 2 nariadenia Rady (ES, Euratom) . 2988/95.

V prípade európskych štrukturálnych a investi ných fondov (EŠIF) je v lánku 2 ods. 36 nariadenia (EÚ) . 1303/2013 uvedené trochu iné vymedzenie pojmu:

„nezrovnalos ‘ je akéko vek porušenie práva Únie alebo vnútroštátneho práva týkajúceho sa jeho uplat ovania, vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, ktorý sa zú ast uje na vykonávaní EŠIF, dôsledkom oho je alebo by bol negatívny dosah na rozpo et Únie za ažením všeobecného rozpo tu neoprávneným výdavkom“.

Rovnaké vymedzenie pojmu je uvedené v lánku 2 ods. 16 nariadenia (EÚ) . 223/2014 o Fonde európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEAD).

25 lánok 1 ods. 2 nariadenia Rady (ES, Euratom) . 2988/95, úplný odkaz je uvedený v poznámke pod iarou . 12.

3.1. Konanie alebo opomenutie, úmyselné alebo neúmyselné

Uvedené vymedzenie pojmu je platné vo všetkých dotknutých odvetviach a vzahuje sa na každé správanie hospodárskeho subjektu²⁶, úmyselné alebo neúmyselné, ktorého dôsledkom je alebo by mohlo byť poškodenie všeobecného rozpočtu Únie. Konkrétne:

- Nezrovnalosti môžu byť výsledkom činnosti alebo nečinnosti (t. j. „konanie alebo opomenutie“) a možno ich kategorizovať podľa toho, či:
 - a) sú úmyselné alebo neúmyselné;
 - b) sú jednorazové alebo systémové²⁷;
 - c) by mohli mať dosah v iných členských štátoch alebo krajinách mimo EÚ.
- Nezrovnalosti môže odhaliť každý príslušný vnútroštátny orgán alebo príslušný orgán EÚ (útvary Komisie, OLAF, Európsky dvor audítorov a ďalšie).

Pojem „nezrovnalosť“ sa podľa chápania EÚ neobmedzuje len na typy konaní, ktoré vedú k uplatneniu správnych sankcií vymenovaných v článku 5 nariadenia EÚ č. 2988/95 (v ktorom sa vyžaduje preukázanie úmyselného protiprávneho konania alebo protiprávneho konania v dôsledku nedbanlivosti)²⁸, ale zahŕňa aj konanie, ktoré odôvodňuje uplatnenie iných opatrení a kontrol EÚ s cieľom zaistiť ochranu finančných záujmov Únie.

26 Vymedzenie pojmu „hospodársky subjekt“ je uvedené v článku 2 ods. 37 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 (úplný odkaz je uvedený v poznámke pod čiarou . 6).

27 Podľa článku 2 ods. 38 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 (pozri poznámku pod čiarou . 6) „systémová nezrovnalosť“ je každá nezrovnalosť, ktorá sa môže vyskytnúť opakovane, s vysokou pravdepodobnosťou výskytu pri podobnom type operácií a ktorá je dôsledkom závažného nedostatku účinného fungovania systémov riadenia a kontroly, a to vrátane nestanovenia vhodných postupov v súlade s týmto nariadením a pravidiel pre jednotlivé fondy.

28 Odkaz je uvedený v poznámke pod čiarou . 12.

3.2. Porušenie ustanovenia EÚ alebo vnútroštátneho práva

Ak sa konanie má považovať za nezrovnalosť, jeho výsledkom musí byť porušenie práva Únie alebo vnútroštátneho práva²⁹.

„Akékoľvek porušenie práva Únie alebo vnútroštátneho práva týkajúceho sa jeho uplatnenia“ zahŕňa celý normatívny rámec a záväzné postupy vzťahujúce sa na financovanie EÚ; tie na jednej strane zahŕňajú osobitné ustanovenia týkajúce sa finančných prostriedkov EÚ a na druhej strane zahŕňajú riadenie verejných zdrojov vo všeobecnosti na vnútroštátnej alebo inštitucionálnej úrovni.

Je nutné zdôrazniť, že „právo Únie alebo vnútroštátne právo“ treba dodržiavať nielen vo vzťahu k finančným prostriedkom EÚ poskytnutým Európskou komisiou, ale aj vo vzťahu k spolufinancovaniu (bez ohľadu na to, či sa poskytuje spoločne alebo paralelne) z vnútroštátneho rozpočtu (bez ohľadu na to, či je na vnútroštátnej, regionálnej alebo komunálnej úrovni) alebo zo zdrojov prijímateľov grantov alebo konečných prijímateľov (bez ohľadu na to, či ide o verejné alebo súkromné inštitúcie). Zahŕňa to aj vnútroštátne ustanovenia, ktoré sa priamo alebo nepriamo týkajú oprávnenosti, riadnosti, riadenia alebo kontroly operácií a príslušných výdavkov a ktorými sa zabezpečuje uplatnenie právnych predpisov EÚ v plnom rozsahu.

Zhrnutie

Nemožno uviesť úplný alebo vyerpávajúci zoznam úkonov, ktoré sú alebo nie sú nezrovnalosťou – takéto rozhodnutia možno prijať len na základe konkrétnych prípadov, a preto podliehajú inštitucionálnemu posúdeniu. V konkrétnych prípadoch treba položiť dve otázky:

a) Došlo k porušeniu pravidiel? a

b) Ak áno, mohlo by to mať negatívny dosah na rozpočet EÚ?

²⁹ V prílohe IV.3 k týmto usmerneniam sú uvedené konkrétne príklady chýb a nezrovnalostí spôsobených administratívnymi aktmi.

Ak sa uplatí uje vymedzenie pojmu „nezrovnalosť“ stanovené v nariadení (ES, Euratom) . 2988/95³⁰ a v nariadení (EÚ) . 1303/2013³¹, uplatní sa pravidlá Únie a vnútroštátne pravidlá v oblasti verejných zákaziek tvoria súhrn práva, na ktoré sa odvoláva príslušné vymedzenie pojmu.

To znamená, že porušenie pravidla v oblasti verejných zákaziek, ktoré má vplyv na rozpočet EÚ, je nezrovnalosťou v zmysle tohto nariadenia. Pozri napríklad článok 72 nariadenia (EÚ) . 1303/2013 týkajúci sa EŠIF, v ktorom sú stanovené všeobecné zásady systémov riadenia a kontroly, a článok 9 delegovaného nariadenia (EÚ) . 480/2014³², podľa ktorého prvá úroveň kontroly špecificky zahŕňa a dodržanie uplatní sa vnútroštátneho práva a práva Únie, ktorého súhrnom je právo v oblasti verejných zákaziek³³.

Poznámka:

- Nezrovnalosť sa môže vyskytnúť v ktoromkoľvek okamihu projektového cyklu, od programovania až po audit, *ex post* hodnotenie alebo monitorovanie. Kontroly v ktorejkoľvek etape môžu naznačovať, že prijímateľ nespĺňa podmienky, ktoré má splniť po dokončení projektu (napr. prevádzka infraštruktúry).
- Výsledkom nezrovnalosti nemusí byť to, že členský štát Komisii vykáže neoprávnené výdavky ako oprávnené. Ak sa nezrovnalosť odhalí ešte predtým, ako sa

30 Článok 1 ods. 2 nariadenia Rady (ES, Euratom) . 2988/95 (úplný odkaz je uvedený v poznámke pod čiarou . 12).

31 Článok 2 ods. 36 nariadenia (EÚ) . 1303/2013 (úplný odkaz je uvedený v poznámke pod čiarou . 5).

32 Delegované nariadenie Komisie (EÚ) . 480/2014 z 3. marca 2014, ktorým sa dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) . 1303/2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde (Ú. v. EÚ L 138, 13.5.2014).

33 Pokiaľ ide o vymedzenie pojmu „konflikt záujmov“, pozri aj článok 57 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) . 966/2012 z 25. októbra 2012 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, a zrušení nariadenia Rady (ES, Euratom) . 1605/2002 (Ú. v. EÚ L 298, 26.10.2012).

vykáže Komisii ako oprávnený výdavok, aj tak ide o nezrovnalosť, pretože výsledkom „by bolo“ poškodenie rozpočtu EÚ, keby nebola odhalená³⁴.

„Právo Únie alebo vnútroštátne právo týkajúce sa jeho uplatňovania“ zahŕňa aj vnútroštátne ustanovenia, ktoré sa priamo alebo nepriamo týkajú oprávnenosti, riadnosti, riadenia alebo kontroly operácií a príslušných výdavkov a ktorými sa zabezpečuje uplatňovanie právnych predpisov EÚ v plnom rozsahu.

– Komisia (vrátane úradu OLAF) vydala usmernenie k týmto otázkam, do ktorého možno nahliadnuť³⁵ a ktoré sa týka napríklad týchto oblastí:

- a) posúdenie rizika podvodov a opatrenia proti podvodom v programovom období 2014 – 2020;
- b) ukazovatele podvodu vypracované pre štrukturálne fondy 2007 – 2013;
- c) anonymizované prípady nezrovnalostí týkajúce sa štrukturálnych opatrení;
- d) praktické usmernenia v oblasti konfliktu záujmov a pozmenených dokladov.

4. POJEM „HOSPODÁRSKY SUBJEKT“

Nezrovnalosti, ktoré členské štáty musia oznamovať v súlade s odvetvovými nariadeniami, sú všetky porušenia „ustanovenia práva Spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu“, ako sa stanovuje v článku 1 ods. 2 a v článku 7 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95³⁶.

³⁴ Výnimky sú uvedené v oddiele 8.

³⁵ Pozri <https://afis.olaf.europa.eu/afis/afislibrary/>,
http://ec.europa.eu/regional_policy/sk/information/publications/guidelines.

³⁶ článok 1 ods. 2 a článok 7 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 (úplný odkaz je uvedený v poznámke pod čiarou č. 12).

Na účely praktického uplatnenia nariadenia . 2988/95 bol pojem „hospodársky subjekt“ pôvodne vymedzený vo vyhlásení, ktoré bolo zaistené do zápisnice Rady a v ktorom sa uvádza, že členské štáty pri výkone právomocí verejných orgánov nemožno na účely uvedeného nariadenia považovať za „hospodárske subjekty“³⁷.

V roku 2006 bolo vymedzenie tohto pojmu vložené do príslušných nariadení o oznamovaní nezrovnalostí³⁸. Toto vymedzenie bolo reprodukováné a prispôbené na rôzne výdavkové oblasti:

v prípade **EŠIF** je vymedzenie pojmu uvedené v článku 2 ods. 37 nariadenia (EÚ) . 1303/2013, v prípade **FEAD** v článku 2 ods. 17 nariadenia (EÚ) . 223/2014, v prípade **Európskeho po nohospodárskeho záručného fondu** v odôvodnení 3 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1971 a v prípade **AMIF/ISF** v odôvodnení 3 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1973.

Vymedzenie pojmu v prípade EŠIF

článok 2 ods. 37 nariadenia (EÚ) . 1303/2013:

„hospodársky subjekt“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo iný subjekt, ktorý sa zúčastňuje na poskytnutí pomoci z EŠIF, s výnimkou členského štátu, ktorý svoje právomoci vykonáva ako orgán verejnej správy“.

Vymedzenie pojmu v prípade Európskeho po nohospodárskeho záručného fondu

Odôvodnenie 3 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1971:

pod pojmom „hospodársky subjekt“ by sa mala rozumieť „akákoľvek právnická alebo fyzická osoba alebo iný subjekt, ktorý sa zúčastňuje na poskytnutí pomoci z fondu, alebo ktorý musí platiť pripísané príjmy v zmysle článku 43 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) . 1306/2013, s výnimkou členského štátu, ktorý svoje právomoci vykonáva ako orgán verejnej správy“.

Vymedzenie pojmu v prípade Fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby (FEAD)

článok 2 ods. 17 nariadenia (EÚ) . 223/2014:

„hospodársky subjekt“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo iný subjekt, ktorý sa zúčastňuje na realizácii pomoci z fondu“.

37 Závery Rady zo 14. júna 1995. Vyhlásenie zaznamenané v zápisnici (dokument Rady FIN 233 . 8138/95, bod 9, články 1 a 7).

38 článok 2 ods. 17 nariadenia (EÚ) . 223/2014 (pozri poznámku pod čiarou . 5); článok 2 ods. 37 nariadenia (EÚ) . 1303/2013 (pozri poznámku pod čiarou . 5); odôvodnenie 3 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1971 (pozri poznámku pod čiarou . 6); odôvodnenie 3 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1973 (pozri poznámku pod čiarou . 6).

Vymedzenie pojmu v prípade fondov AMIF/ISF

Odôvodnenie 3 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1973:

pod pojmom „hospodársky subjekt“ by sa mala rozumie „akákoľvek právnická alebo fyzická osoba alebo iný subjekt, ktorý sa zúčastňuje na poskytnutí pomoci z fondu, alebo ktorý musí platiť pripísané príjmy v zmysle článku 43 ods. 1 písm. b) nariadenia (EÚ) č. 1306/2013, s výnimkou členského štátu, ktorý svoje právomoci vykonáva ako orgán verejnej správy“.

S cieľom zaisťovať dosiahnutie cieľov a príslušných právnych predpisov EÚ je dôležité objasniť pojem členského štátu, ktorý vykonáva svoje právomoci ako orgán verejnej správy. Možnosť nájsť paralelu s článkom 51 ZFEÚ, v ktorom sa sloboda usadiť sa obmedzuje s ohľadom na inštitúcie, ktoré súvisia s „výkonom štátnej moci“.

Európsky súdny dvor v rámci judikatúry dôsledne rozhoduje, že rozsah článku 51 ZFEÚ treba vykladať v úzkom zmysle a treba ho obmedziť len na inštitúcie s priamou a konkrétnou súvislosťou so štátnou mocou. Úzky výklad podporuje skôr funkčný ako inštitucionálny prístup, a teda že nie všetky inštitúcie verejnoprávneho subjektu v členskom štáte sa automaticky považujú za súčasť jeho právomocí ako orgánu verejnej správy. Ak verejný subjekt koná vo forme regulovanej občianskym alebo obchodným právom, t. j. predovšetkým prostredníctvom zmlúv, je to prejavom toho, že nevykonáva verejnú moc. V konečnom dôsledku sa však musí uplatniť kontrola funkčnej a vecnej správnosti, pretože aj v prípade aktov vykonaných vo forme regulovanej verejným právom môže chýbať priama a konkrétna súvislosť s verejnou mocou a verejný subjekt vykonávajúci takýto akt možno považovať za hospodársky subjekt.

Členský štát preto možno považovať za hospodársky subjekt na účely nariadenia č. 2988/95 alebo nariadení platných v konkrétnych odvetviach, predovšetkým keď vykonáva operácie, ako sú opatrenia na zlepšenie cestnej infraštruktúry v rámci programu financovaného z EFRR alebo uskutočnenie kurzu odbornej prípravy v rámci programu financovaného z ESF³⁹.

³⁹ Napríklad riadiaci orgán možno považovať za hospodársky subjekt, ak sa služby poskytujú technická pomoc.

V takýchto prípadoch sa nezrovnalosti v riadení finančných prostriedkov EÚ musia oznamovať pod a právnych predpisov EÚ, pretože v tomto prípade členský štát koná ako vykonávací orgán a nevykonáva svoje právomoci ako orgán verejnej moci⁴⁰.

Pojem „hospodársky subjekt“ s iným údelom a rozsahom (v súvislosti s verejným obstarávaním inštitúciami a orgánmi EÚ) je vymedzený v článku 101 ods. 1 písm. g) nariadenia o rozpočtových pravidlách⁴¹. Toto vymedzenie pojmu nemá vplyv na oznamovacie povinnosti členských štátov, ale treba ho zohľadniť, keď sa posudzuje využitie informácií oznámených prostredníctvom systému riadenia nezrovnalostí v súvislosti so systémom včasného odhaľovania rizika a vylúčenia (pozri oddiel 16 a prílohu III).

5. POJEM „PODOZRENIE Z PODVODU“

Od roku 2006 sa od členských štátov, ktoré Komisii oznamujú prípady nezrovnalostí, vyžaduje, aby uviedli, či tieto prípady zahŕňajú „podozrenie z podvodu“⁴²; pri tomto vymedzení pojmu „podozrenie z podvodu“ bolo vložené do ustanovení o oznamovaní.

Rovnaké vymedzenie pojmu bolo potom vložené do všetkých delegovaných nariadení⁴³ o oznamovaní nezrovnalostí.

⁴⁰ Pozri aj dlhodobú judikatúru Európskeho súdneho dvora o pojme „hospodársky subjekt“ (vec C-41/90 Klaus Höfner a Fritz Elser proti Macrotron GmbH, Zb. 1991, s. I-01979 a nasledujúca judikatúra, *mutatis mutandis*).

⁴¹ Článok 101 ods. 1 písm. g) nariadenia o rozpočtových pravidlách (úplný odkaz na nariadenie o rozpočtových pravidlách je uvedený v poznámke pod čiarou 33): „hospodársky subjekt“ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba vrátane verejného subjektu alebo skupina takýchto osôb, ktoré ponúkajú dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb alebo nehnuteľného majetku.

⁴² Článok 1 ods. 2 bod 4 nariadenia Komisie (ES) č. 2035/2005 z 12. decembra 2005, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1681/94 o nezrovnalostiach a získavaní neoprávnene vyplatených čiastok späť v súvislosti s financovaním štrukturálnych politík a o organizácii informačného systému v tejto oblasti (Ú. v. EÚ L 328, 15.12.2005).

⁴³ Článok 2 písm. a) delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1970, článok 2 písm. a) delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1971, článok 2 písm. a) delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1972, článok 2 písm. a) delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1973.

Hlavný faktor pri identifikovaní „podvodu“ je „zámerný úmysel“ vykona nezrovnalos . Nezrovnalos preto vždy treba považova za „podozrenie z podvodu“, ak je predložená prokuratúre⁴⁴.

Právny základ

V článku 3 ods. 2 písm. g) delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2015/1970, 2015/1971, 2015/1972 a 2015/1973 sa od členských štátov požaduje, aby uviedli tieto informácie:

g) prípadne i daná praktika vyvoláva podozrenie z podvodu.

článok 2 písm. a):

„podozrenie z podvodu“ je nezrovnalos , ktorá vyvolá za atie správneho alebo súdneho konania na vnútroštátnej úrovni s cieľom zistiť existenciu úmyselného správania, najmä podvodu podľa článku 1 ods. 1 písm. a) Dohovoru vypracovaného na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločností“.

5.1. Informatívny zoznam typov nezrovnalostí, ktoré treba opísať ako „podozrenie z podvodu“

Na základe správ členských štátov bol vypracovaný informatívny zoznam typológie, ktorú členské štáty využívajú v prípadoch, ktoré treba považovať za „podozrenie z podvodu“.

V nasledujúcich scenároch je zjavný zámerný charakter nezrovnalosti, pretože je jasné, že právnická/fyzická osoba/subjekt, ktorý (ktorá) sa dopustil(a) nezrovnalosti, si bol(a) vedomý (vedomá) toho, že jeho (jej) konanie alebo opomenutie bude mať vplyv na verejné finančné prostriedky (príspevok EÚ a vnútroštátny príspevok na príslušnú oblasť výdavkov):

⁴⁴ Okrem toho v Dohovore z 26. júla 1995 a v jeho prvom protokole, ktorý nadobudol platnosť 17. októbra 2002, sa uvádza spoločný opis správania zahŕňajúceho podvod (článok 1 dohovoru) a korupciu (články 2 a 3 protokolu) vrátane spolupáchateľstva, podnecovania a pokusu. Navyše v článku 1 tretej zarážky smernice Rady 91/308/EHS z 10. júna 1991 je vymedzené správanie, ktoré predstavuje pranie špinavých peňazí spojené s produktom podvodu a korupcie. V trestnom práve členských štátov je zaručené, že takto vymedzené závažné trestné činy „podliehajú trestným, úkonným a primeraným a odrádzajúcim sankciám“. V dôsledku toho existujú spoločné nástroje s cieľom určiť takéto správanie a zhabať úzkej a pravidelnej spolupráce stanovenej v Zmluve informovať príslušný orgán Únie na boj proti podvodom a na ochranu finančných záujmov Únie.

Právnická/fyzická osoba/subjekt, ktorý (ktorá) sa vedome dopustil(a) údajnej nezrovnalosti, vydá vyhlásenia alebo použije dokumenty, ktoré neodrážajú skutočnosť; charakteristickými prípadmi sú napríklad tieto:

- chybné/falšované údaje,
- chybné/falšované dokumenty,
- opis skutočností, produktov, operácií, tovarov, miest pôvodu alebo určení, o ktorom sa vie, že je nepravdivý,
- chybné/falšované podporné dokumenty,
- prezentácia aplikácií, o ktorých sa vie, že sú nepravdivé.

Právnická/fyzická osoba/subjekt, ktorý (ktorá) sa vedome dopustil(a) údajnej nezrovnalosti, sa usiluje zakryť alebo zatajiť skutkový stav, pričom si je plne vedomý(á) týchto skutočností. Charakteristickými prípadmi sú napríklad tieto:

- zneužitie finančných prostriedkov alebo tovaru,
- dovoz alebo vývoz tovaru bez colného vyhlásenia,
- údajný páchatel nezrovnalosti si vymyslí úplne fiktívnu situáciu,
- fiktívne vykonanie akcie, projektu, použitia alebo spracovania,
- skreslenie alebo falšovanie charakteru, kvality alebo kvantity akcie/projektu/produktu,
- hospodársky subjekt, ktorý odmietne kontrolu,
- fiktívny hospodársky subjekt.

V ďalších scenároch by sa mal úmysel posudzovať individuálne, pretože hospodársky subjekt mohol konať v dobrej viere, prípadne nedbanlivo. Tieto kategórie môžu zahŕňať:

- kombináciu nezlučiteľnej pomoci,
- nepredloženie údajov alebo podporných dokumentov,

- neuskutočenie transakcie.

**Nezrovnalosť, ktorá vyvolá správne alebo súdne konanie na vnútroštátnej úrovni
s cieľom zistiť, či správanie bolo úmyselné, treba považovať za „podozrenie
z podvodu“.**

6. KLASIFIKÁCIA NEZROVNALOSTÍ

6.1. Nezrovnalos

Pojem „nezrovnalos“ zahŕňa „podozrenie z podvodu“ a „preukázaný podvod“, ale neobmedzuje sa len na tieto dva pojmy.

Povinnosť rozlišovať medzi týmito dvoma typmi vyplýva z článku 3 ods. 2 písm. g) [alebo článku 3 ods. 2 písm. f)] a článku 4 ods. 2 písm. c) delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2015/1970, 2015/1971, 2015/1972 a 2015/1973, v ktorých sa vyžaduje:

aby v prvotnej správe členské štáty uviedli „*prípadne i daná praktika vyvoláva podozrenie z podvodu*, [článok 3 ods. 2 písm. g) alebo f)] a

aby s ohľadom na nezrovnalosti, za ktoré boli uložené sankcie, členské štáty uviedli, „*i sa potvrdil podvod*“ [článok 4 ods. 2 písm. c)].

Správna a včasná klasifikácia je mimoriadne dôležitá, pretože tvorí základ na rozlíšenie medzi „nezrovnalosťami nahlásenými ako podvod“ a „nezrovnalosťami nenahlásenými ako podvod“, ako sa stanovuje vo výročnej správe Ochrana finančných záujmov Európskej únie – Boj proti podvodom⁴⁵. Z tohto dôvodu je nevyhnutné, aby členské štáty pri klasifikácii nezrovnalostí zaujali jednotný prístup k tomu, ako klasifikujú ako „podozrenie z podvodu“ a kedy. Cieľom nasledujúcich odsekov je poskytnúť primerané usmernenia na dosiahnutie tohto zámeru.

Postup v IMS

System riadenia nezrovnalostí (IMS) umožňuje riadnu klasifikáciu každej oznámenej nezrovnalosti prostredníctvom výberu jednej z týchto troch možností v príslušnom poli:

– IRQ2 – „Nezrovnalosť“,

⁴⁵ Správa podľa článku 325 ods. 5 ZFEÚ.

– IRQ5 – „Preukázaný podvod“.

6.2. Podozrenie z podvodu

Vymedzenie pojmu „podozrenie z podvodu“ neopisuje správanie, ktoré by vzbudzovalo podozrenie, že došlo k podvodu. Ide len o procedurálne vymedzenie pojmu: všetky nezrovnalosti, pri ktorých vnútroštátne orgány prijali osobitné procedurálne kroky, sú kategorizované ako „podozrenie z podvodu“.

Za predpokladu, že všetky členské štáty ratifikovali Dohovor o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev a zmenili svoje právne systémy⁴⁶ vložением vymedzenia pojmu „podvod“, klasifikáciu „podozrenie z podvodu“ treba použiť vždy, keď sa Komisii oznamuje nezrovnalosť, pri ktorej bolo začaté konanie podľa týchto ustanovení.

S výnimkou niektorých osobitných vnútroštátnych situácií platí všeobecné pravidlo, že trestné konanie sa začína, keď sa prípad odošle prokuratúre a/alebo prokuratúra otvorí prípad, ak sa o ňom zistí, že bol spáchaný podvod.

Vnútroštátne predpisy sa v tomto ohľade môžu líšiť v závislosti od príslušného právneho systému. V niektorých členských štátoch je trestné konanie povinné, v iných môže byť nepovinné.

Konečné rozhodnutie o tom, či nezrovnalosť je v skutočnosti podvodom, prináleží príslušným orgánom daného členského štátu. To znamená, že prípad pôvodne oznámený členskými štátmi ako potenciálny podvod môžu justičné orgány neskôr zamietnuť.

⁴⁶ Pozri oddiel 6.3 Dohovoru o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev. Je potrebné, aby členské štáty s ním zosúlادili svoje trestné poriadky a/alebo trestné procesné poriadky alebo ustanovenia.

S cieľom zosúladiť klasifikáciu členských štátov v prípadoch podozrenia z podvodu je potrebné identifikovať spoločné prvky v konaní, ktoré by všetky vnútroštátne orgány mohli rovnakým spôsobom využívať na účely klasifikovania pri oznamovaní týchto prípadov Komisii⁴⁷. Na základe výsledkov dotazníka z roku 2014 boli stanovené tieto fázy:

Podozrenie z podvodu			
<p>Správne rozhodnutie: správny orgán na základe typu odhalenej nezrovnalosti a spôsobu práce rozhodne, že s prípadom sa spája podozrenie z podvodu</p>	<p>Predloženie informácií správnym orgánom: orgán predloží prípad prokuratúre s ohľadom na možné porušenie ustanovení EÚ alebo vnútroštátnych ustanovení poškodzujúce finančné záujmy EÚ</p>	<p>Začatie vyšetrovania trestného inu: prokurátor začne vyšetrovanie v prípade možného porušenia ustanovení EÚ alebo vnútroštátnych ustanovení poškodzujúceho finančné záujmy EÚ</p>	<p>Žiadosti o vznesenie obžaloby: prokurátor požiadava o vznesenie obžaloby voči osobe v súvislosti s možným porušením ustanovení poškodzujúcim finančné záujmy EÚ</p>

Spôsob zaznamenania v IMS

V rámci praktického prístupu a s cieľom eliminovať problémy s interpretáciou údajov bez toho, aby sa členským štátom uložili procedurálne zmeny, IMS umožňuje členským štátom uviesť, v ktorej fáze je prípad klasifikovaný ako „podozrenie z podvodu“.

⁴⁷ V prílohe IV.2 k týmto usmerneniam sú uvedené konkrétne príklady.

6.3. Preukázaný podvod

Vymedzenie pojmu „podvod poškodzujúci finančné záujmy EÚ“ bolo po prvýkrát zavedené v článku 1 ods. 1 písm. a) Dohovoru vypracovaného na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev⁴⁸, ktorý je známy aj pod názvom Dohovor o ochrane finančných záujmov.

Právny základ

V Dohovore o ochrane finančných záujmov je pojem „podvod poškodzujúci finančné záujmy EÚ“ vymedzený takto:

- a) *s ohľadom na výdavky každý úmyselný inak alebo opomenutie týkajúce sa:*
- používania alebo predkladania nepravých, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokumentov, ktoré majú za následok spreneveru alebo nezákonné zadržovanie finančných prostriedkov zo všeobecného rozpočtu EÚ alebo rozpočtov spravovaných EÚ alebo v jej mene,*
 - neuverejnenie informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou alebo s rovnakým úkonom ako vyššie,*
 - sprenevery týchto finančných prostriedkov na iné účely ako účely, na ktoré boli tieto pôvodne poskytnuté;*
- b) *...*
-

Všetky členské štáty ratifikovali uvedené ustanovenia a vykonali ich vo vnútroštátnych právnych predpisoch. Využili rôzne prístupy, napríklad uviedli osobitné odkazy na podvod v súvislosti finančnými prostriedkami EÚ⁴⁹ alebo uviedli všeobecné vymedzenia správania bez toho, aby osobitne uviedli „obdobie“ („finančné záujmy EÚ“)⁵⁰.

⁴⁸ V prípade prijatia dohovoru (v roku 1995) sa v celom dokumente uvádzali Spoločenstvá. V tejto príručke sa zohľadňuje aktuálne inštitucionálne usporiadanie a uvádza sa EÚ, pričom ostatné relevantné odkazy sú zmenené na súhlasné inštitúcie a pojmy.

⁴⁹ Belgicko, Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Grécko, Španielsko, Chorvátsko, Taliansko, Cyprus, Maarsko, Malta, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko a Švédsko.

⁵⁰ Nemecko, Estónsko, Francúzsko, Litva, Luxembursko, Holandsko, Írsko, Rakúsko, Poľsko, Fínsko a Spojené kráľovstvo.

Bez ohľadu na to, aký prístup si zvolili jednotlivé členské štáty, ratifikácia dohovoru z roku 2015 poskytla každej krajine základ na trestné stíhanie a možné uloženie sankcií za konkrétne konanie.

Ak sa to stane, t. j. je vynesený verdikt o vine bez podania odvolania, tento prípad možno považovať za „preukázaný podvod“.

Spôsob zaznamenania v IMS

Ak bola nezrovnalosť zatiaľ správne oznámená, už existuje prípad „podozrenia z podvodu“. Otvorte ho a zadajte „žiadost“ o jeho aktualizáciu tak, že zmeníte príslušné karty a polia, ako sú:

Klasifikácia nezrovnalostí: zmena z IRQ3 na IRQ5

Sankcie (pokuty) sú vyplnené.

IMS umožňuje nahrávanie príslušných dokumentov vo forme príloh (napr. rozhodnutie o výkone trestu).

7. SKUTO NOST , NA ZÁKLADE KTOREJ VZNIKÁ OZNAMOVACIA POVINNOS

7.1. Vymedzenie pojmu „prvý správny alebo súdny nález“ (PACA)

Pod a právnych predpisov EÚ musia lenské štáty oznamova prípady nezrovnalostí a podozrenia z podvodu, ktoré boli predmetom prvého správneho alebo súdneho nálezu (*premier acte de constat administratif ou judiciaire – PACA*).

Právny základ:

V lánku 3 ods. 1 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2015/1970, 2015/1971, 2015/1972 a 2015/1973 sa od lenských štátov požaduje, aby uviedli tieto informácie:

lánok 3

Prvotná správa

- 1. lenské štáty oznámia Komisii nezrovnalosti, ktoré:*
 - a) sa tykajú sumy príspevku z fondov presahujúcej 10 000 EUR;*
 - b) boli predmetom „prvého správneho alebo súdneho nálezu“.*

V lánku 2 písm. b) delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2015/1970, 2015/1971, 2015/1972 a 2015/1973 sa pojem „prvý správny alebo súdny nález“ vymedzuje takto:

lánok 2 písm. b)

„prvý správny alebo súdny nález“ je prvý písomný posudok príslušného orgánu (správneho alebo súdneho) so závermi na základe ur itých skuto ností o tom, že k nezrovnalosti došlo, bez toho, aby bola dotknutá možnosť, že tento záver sa možno bude musie následne prehodnoti alebo zruši v dôsledku vývoja v priebehu správneho alebo súdneho postupu.

Odkaz na správny alebo súdny postup alebo správne alebo súdne konanie by sa mal chápa tak, že nezrovnalos bola preukázaná⁵¹, pretože lenský štát musí neskôr poskytnú všetky informácie o nezrovnalosti, ktoré neboli k dispozícii v ase prvotnej správy o skuto nostiach⁵².

⁵¹ lánok 3 ods. 2 písm. e) delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1970, lánok 3 ods. 2 písm. e) delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1971, lánok 3 ods. 2 písm. d) delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1972, lánok 3 ods. 2 písm. e) delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1973, pozri prílohu II.

⁵² Pozri lánok 4 týchto delegovaných nariadení.

S cie om dosiahnu plnú ú innos oznamovacieho systému je nutné, aby prvý nález bol prvým správnym alebo súdnym záznamom o existencii nezrovnalosti, a to aj ke ide len o interný dokument, za predpokladu, že sa zakladá na skutkovom stave. **To nebráni správnym alebo súdnym orgánom, aby následne zrušili alebo opravili tento prvý nález na základe vývoja správneho alebo súdneho postupu**⁵³. Tento prístup je neoddeliteľnou súčasťou oznamovacieho systému zavedeného v právnych predpisoch EÚ s cieľom umožniť Komisii a ktorémuko vek ďalšiemu dotknutému členskému štátu, aby rýchlo zasiahli⁵⁴.

V súvislosti s vymedzením pojmu „prvý správny alebo súdny nález“ môže **prvý písomný posudok** označovať viacero druhov dokumentov, ako je audítorská správa od orgánu auditu alebo správa o nezrovnalosti od príslušného orgánu, ktorá vedie k začiatku postupov vymáhania, alebo predloženie dokumentového záznamu prípadu na prokuratúru.

Hlavné prvky alebo požiadavky „prvého nálezu“ treba vnímať v spojení s vymedzením pojmu „nezrovnalosť“.

Preto hlavné prvky alebo charakteristiky prvého nálezu sú tieto:

- **písomný dokument (písomný posudok)**: správa, memorandum, uznesenie, príkaz na vymáhanie, list alebo ktorýkoľvek ďalší dokument, v ktorom sú podrobne uvedené skutočnosti a prvky nezrovnalosti, dokument predložený prokurátorovi⁵⁵ a rozhodnutie o výkone trestu, rozsudok, obžaloba, ak je to uplatniteľné,
- **posudok príslušným orgánom,**
- **záver, že došlo k nezrovnalosti.**

⁵³ Ako sa stanovuje v článku 4 ods. 1 delegovaných nariadení. Pozri aj oddiel 9.

⁵⁴ Ako sa stanovuje v článku 2 ods. 3 vykonávacích nariadení Komisie (EÚ) 2015/1974, 2015/1975, 2015/1976 a 2015/1977.

⁵⁵ Treba poznamenať, že viaceré členské štáty zaviedli vo svojich interných oznamovacích postupoch pojem „signál nezrovnalosti“, ktorý v zásade nemožno považovať za „prvý písomný posudok“, pozri prílohu II.

Príklady

správa o overovaní zo strany riadiaceho orgánu,
kontrolné zoznamy o overovaní zo strany riadiaceho orgánu,
audítorské správy (orgán auditu, regionálne orgány auditu, najvyšší kontrolný úrad),
kontrolné správy od platobných agentúr,
správa Európskej komisie,
správa Európskeho úradu pre boj proti podvodom,
správa Európskeho dvora audítorov,
uznesenie o začatí postupu vymáhania,
príkaz na vymáhanie,
správa vyšetrovacieho orgánu,
ďalšie správy alebo memorandá vydané verejnými subjektmi (vnútorný audit, správy o hospodárení atď.),
dokument predložený prokurátorovi,
žiadosť o vznesenie obžaloby (ak je to uplatniteľné).

V niektorých prípadoch môže prvý písomný posudok pochádzať z kontrol alebo auditov, ktoré nesúvisia s finančnými prostriedkami EÚ.

Príklady

Audítorský orgán zodpovedný za kontrolu grantov financovaných zo štátneho rozpočtu vykonáva audit prijímateľa grantu udeleného v oblasti výskumu na nábor výskumných pracovníkov. Audítor pri krížovej kontrole údajov odhalí dvojité financovanie a zistí aj to, že granty boli spolufinancované z EÚ, pričom táto informácia nebola uvedená vo zverejnenej výzve. Audítorská správa sa považuje za prvý správny alebo súdny nález.

Orgán vnútornej kontroly členského štátu zodpovedný za vykonávanie štatutárnych auditov verejných subjektov vykonáva výročný audit nezávislého subjektu, ktorý realizuje projekty spolufinancované EÚ. Počas auditu sa v jednej zo zákaziek spolufinancovaných finančnými prostriedkami EÚ vyskytne niekoľko nezrovnalostí. Správa o kontrole sa považuje za prvý správny alebo súdny nález.

Písomný dokument, ktorý sa považuje za prvý písomný posudok, by mal byť prvý dokument, ktorý prešiel fázou koncipovania návrhu, neskôr ho však možno zmeniť. Nemusí ísť o dokument, ktorým sa zvyčajne označuje koniec správneho alebo súdneho konania (záverečná správa, konečný rozsudok). Prvým písomným posudkom však môže byť záverečný dokument, ak sa lehota na ukončenie konania zhoduje

s lehotou na predloženie oznámenia (napr. vnútroštátne námietkové konanie s dotknutým kontrolovaným prijímateľom na dokončenie správy je krátke).

V prípadoch nezrovnalostí, ktoré správny orgán klasifikuje ako podozrenie z podvodu, by prvý nález mal zodpovedať najneskôr vypracovaniu správy, ktorá sa predloží príslušným orgánom (prokurátorovi/súdnemu orgánu) na ďalšie konanie⁵⁶.

Príklady

V prípade audítorských správ alebo správ o overovaní zo strany riadiaceho orgánu, pri ktorých je lehota na námietkové konanie krátka (najviac päť mesiacov), je výhodnejšie počkať na záverečnú správu, aby sa pri oznamovaní nezrovnalostí zohľadnili všetky prvky dostupné v danej fáze s cieľom potvrdiť alebo opraviť skutočnosti uvedené v prvotnej správe.

V prípadoch súdnych konaní, pri ktorých obdobie od začatia konania po vynesenie verdiktu môže trvať dlho, možno túto skutočnosť zohľadniť pri rozhodovaní o okamihu, kedy sa oznámia zistené nezrovnalosti.

7.2. Prepojenie medzi prvým správnym alebo súdnym nálezom a vymáhaním finančných prostriedkov

Je dôležité zdôrazniť, že hlavným cieľom oznamovania nezrovnalostí nie je začatie postupu na vymáhanie finančných prostriedkov, ale oznámenie prípadu Komisii na účely analýzy a na informálne účely.

Vo väčšine prípadov však existuje prepojenie medzi prvým správnym alebo súdnym nálezom a začatím postupu vymáhania, pretože keď sa zistí nezrovnalosť, v ďalšom kroku príslušný orgán (riadiaci orgán, zodpovedný orgán, platobná agentúra, certifikačný orgán alebo orgán auditu) vymáha neoprávnene vyplatené finančné prostriedky.

Je dôležité poukázať na to, že dátum prvého nálezu (PACA) by nemal byť neskorší, než je začiatok postupu vymáhania⁵⁷. Hoci osobitné postupy na vymáhanie dlhu sa

⁵⁶ V prílohe IV.1 k týmto usmerneniam sú uvedené konkrétne príklady.

⁵⁷ Pozri článok 54 nariadenia (EÚ) č. 1306/2013 (úplný odkaz je uvedený v poznámke pod čiarou 5).

môžu v jednotlivých členských štátoch líšiť, dátum začatia postupu vymáhania zodpovedá dňu, keď príslušný orgán (vo väčšine prípadov) vykoná administratívne kroky na vymoženie peňazí. To môže viesť k tomu, že sa nezrovnalosť oznámi Komisii a že orgán členského štátu po prvýkrát písomne oznámi prijímateľovi, že treba nahradiť určitú sumu subvencií.

7.3. Vzťah medzi dátumom prvého správneho alebo súdneho nálezu, výpočtom presnej príslušnej sumy a zaznamenaním dlhu

Vzhľadom na spôsob, ktorým sa ukladajú finančné opravy, ak sa uloží finančná oprava v priebehu vykonávania projektu, presnú sumu dotknutých nezrovnalostí možno vypočítať až po dokončení činností ovplyvnených nezrovnalostí⁵⁸. Riadiace orgány nemôžu vypočítať presnú sumu nezrovnalostí, kým sa dotknutá činnosť neskončí, pretože až potom bude známa skutočná suma, ktorú prijímateľ na danú činnosť minul. Účelom uplatnenia finančných opráv je znovu dosiahnuť stav, v rámci ktorého 100 % výdavkov vykázaných na financovanie z EŠIF je v súlade s uplatniteľnými vnútroštátnymi právnymi predpismi a právnymi predpismi EÚ.

Keď sa činnosť ovplyvnená nezrovnalostí skončí a prijímateľ za túto činnosť žiada určitú sumu, riadiaci orgán by mal vypočítať skutočnú sumu nezrovnalostí. Keď prijímateľ v priebehu vykonávania projektu žiada o sumy minulé na dotknutú činnosť, riadiaci orgán by mal od priebežných platieb a od platby zostatku odpočíta percentuálny podiel zodpovedajúci finančným opravám, ale presná neoprávnená suma bude známa až po vykonaní platby zostatku.

V prípade nezrovnalostí, ktoré sú klasifikované ako „podozrenie z podvodu“, niekedy nemožno vypočítať dotknutú sumu v čase preukázania nezrovnalosti a približnú sumu nemožno považovať za dlh. Hneď po stanovení presnej dotknutej sumy by ju členský štát mal oznámiť prostredníctvom následnej správy. Aj v prípade predsúdnych konaní, ktoré môžu trvať dlho (rok alebo dlhšie), by členské štáty mali oznámiť všetky informácie, ktoré predkladajú prípad prokuratúre. V niektorých prípadoch sa na konci predsúdneho konania stanoví presná dotknutá suma a aj to, či ju treba považovať za dlh. Príčina tohto prístupu

⁵⁸ Pozri článok 4 delegovaných nariadení (úplný odkaz je uvedený v poznámke pod čiarou 6).

spočíva v tom, že oznamovanie nezrovnalostí nie je účtovným nástrojom, ale ide o zdroj informácií na prijímanie preventívnych opatrení a vykonávanie štatistických analýz.

8. VÝNIMKY Z OZNAMOVACÍCH POVINNOSTÍ

V ustanoveniach, ktoré sa týkajú oznamovania, je v oblasti výdavkov zahrnutých niečo ko výnimiek⁵⁹. Netreba oznamovať nasledujúce kategórie prípadov.

8.1. Strop vymedzujúci notifikáciu povinnosť

V článku 3 ods. 1 písm. a) delegovaných nariadení sa od členských štátov požaduje, aby oznamovali Komisii člen nezrovnalosti (vrátane „podozrenia z podvodu“ a „podvodu“), ktoré sa týkajú sumy príspevku z fondov presahujúcej 10 000 EUR⁶⁰.

Umelé rozdelenie súboru operácií s cieľom vyhnúť sa oznamovacej povinnosti je v rozpore s cieľmi právnych predpisov EÚ. „Nezrovnalosť“ v zmysle právnych predpisov EÚ teda môžu tvoriť neoprávnené alebo podvodné operácie, ktoré sú vzájomne prepojené a ktorých celkový finančný dosah prevyšuje 10 000 EUR, hoci jednotlivé operácie samostatne nedosahujú predpísaný strop⁶¹.

⁵⁹ členské štáty však každoročne musia Komisii oznamovať všetky sumy, ktoré sú výsledkom nezrovnalostí, a to aj v prípadoch, na ktoré sa vzťahujú výnimky.

⁶⁰ Delegované nariadenia, úplný odkaz je uvedený v poznámke pod čiarou 6.

⁶¹ Rozličné druhy nezrovnalostí, ktorých sa dopustil rovnaký hospodársky subjekt a ktoré sa týkajú jednej operácie/jednej činnosti/jedného projektu možno oznamovať spoločne, pozri oddiel 9.3.

V ustanoveniach o oznamovaní sa pripúšajú výnimky (pozri vyššie). Tieto výnimky sa neuplatujú predovšetkým na prípady nezrovnalostí, ktoré predchádzajú konkurzu, a na prípady podozrenia z podvodu, ktoré sa musia oznamovať.

8.2. Osobitné výnimky z oznamovania

Komisia a členské štáty museli v minulosti obaseli situácii, ktorá nebola v súlade s platnými právnymi predpismi, ale domnievali sa, že by vymedzenie pojmu „nezrovnalosť“ uvedené v predchádzajúcom texte bolo neprimerané, alebo že oznámenie takéhoto druhu nezrovnalosti nemá žiadnu pridanú hodnotu.

Na základe týchto skúseností Komisia zjednodušila odvetvové pravidlá týkajúce sa oznamovania nezrovnalostí, pričom zaviedla viacero výnimiek.

EFRR, ESF, Kohézny fond a ENRF, NSU

V článku 122 ods. 2 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 sa stanovujú výnimky z oznamovacej povinnosti v týchto prípadoch:

- a) prípady, keď nezrovnalosť spôsobí výlučne v tom, že realizácia operácie v rámci spolufinancovaného operačného programu zlyhala úplne alebo čiastočne v dôsledku konkurzu prijímateľa;
- b) prípady, na ktoré prijímateľ upozornil riadiaci orgán alebo certifikačný orgán dobrovoľne a skôr, ako niektorý z týchto orgánov danú nezrovnalosť zistí, či už pred, alebo po vyplatení verejného príspevku;
- c) prípady, ktoré zistil a opravil riadiaci orgán alebo certifikačný orgán pred zahrnutím príslušných výdavkov do výkazu výdavkov, ktorý sa predkladá Komisii.

EPZF, EPFRV, FEAD a AMIF/ISF

Podobné výnimky z oznamovania sú tieto:

V delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2015/1971 sa stanovujú výnimky z oznamovania v prípade EPZF a EPFRV.

V nariadení (EÚ) 2015/1972 sa stanovujú výnimky z oznamovania v prípade Fondu európskej pomoci pre najodkázanejšie osoby.

V delegovanom nariadení Komisie (EÚ) 2015/1973 sa stanovujú výnimky z oznamovania v prípade Fondu pre azyl, migráciu a integráciu a nástroja pre finančnú podporu v oblasti policajnej spolupráce, predchádzania trestnej činnosti, boja proti trestnej činnosti a krízového riadenia.

8.3. Pojem „konkurz“

V rámci povinností, ktoré sa týkajú oznamovania výdavkov, netreba oznamovať prípady „jednoduchého konkurzu“ okrem prípadov nezrovnalostí, ktoré predchádzajú konkurzu, a prípadov podozrenia z podvodu, ktoré sa musia oznamovať.

„Jednoduchý konkurz“ treba chápať ako úplné alebo čiastočné zlyhanie realizácie operácie spolufinancovanej z rozpočtu EÚ v dôsledku konkurzu konečného prijímateľa a/alebo konečného príjemcu, ktorému nepredchádzala nezrovnalosť a nezahŕňal ani podozrenie z podvodu.

„Konkurz“ znamená konkurzné konanie v zmysle článku 2 písm. a) nariadenia (ES) . 1346/2000⁶². Prípady platobnej neschopnosti a konkurzu sú príčinou nezrovnalosti v zmysle nariadenia (ES, Euratom) . 2988/95:

a) ak zahŕňajú porušenie právnych predpisov EÚ (napr. keď je neplnenie zmluvných povinností);

b) ak by mohli mať vplyv na rozpočet EÚ.

Konkurz, aj keď nie je podvodný, by mohol viesť k porušeniu predpisov v zmysle článku 1 nariadenia (ES, Euratom) . 2988/95. Zo samotnej podstaty konkurzu vyplýva, že nemá charakter „udalosti, ktorú subjekt nemôže ovplyvniť“⁶³, ako sa stanovuje v judikatúre.

Je samozrejmé, že platobná neschopnosť alebo konkurz neobmedzujú konanie orgánov a v každom prípade sa musia oznámiť v ročnom výkaze na účely následných finančných opatrení. Na základe týchto oznámení sa Komisia môže rozhodnúť, či treba prijať primerané opatrenia na ochranu finančných záujmov rozpočtu EÚ.

62 článok 122 ods. 2 písm. a) nariadenia (EÚ) . 1303/2013, článok 30 ods. 2 písm. a) nariadenia (EÚ) . 223/2014 a článok 3 ods. 3 písm. a) delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2015/1971 a 2015/1973.

63 V rámci judikatúry Súdneho dvora je pojem „vyššia moc“ vymedzený ako „neobvyklé a nepredvídateľné okolnosti, ktoré dotknutý subjekt nemôže ovplyvniť a ktorých dôsledkom sa nedalo zabrániť napriek všetkej vynaloženej náležitej starostlivosti“. Rozsudok Súdneho dvora (prvá komora) zo 17. októbra 2002 – Isabel Parras Medina a Adelina Parras Medina proti Consejería de Agricultura y Medio Ambiente de la Junta de Comunidades de Castilla-La Mancha (vec C-208/01) a rozsudok Súdneho dvora (štvrtá komora) z 9. augusta 1994 – Belgické kráľovstvo proti Boterlux SPRL (vec C-347/93) o predbežnej otázke.

V ustanoveniach o oznamovaní sa pripúš ťajú výnimky (pozri vyššie). Tieto výnimky sa neuplat ujú predovšetkým na prípady nezrovnalostí, ktoré predchádzajú konkurzu, a na prípady podozrenia z podvodu, ktoré sa musia oznamova .

9. OZNAMOVANIE A UZAVRETIE NEZROVNALOSTI

Lehoty na splnenie oznamovacej povinnosti sa v právnych predpisoch líšia pod a typu správy o nezrovnalosti (prvotná, následná alebo osobitná správa).

Právny základ

V článku 2 vykonávacích nariadení Komisie (EÚ) 2015/1974, 2015/1975, 2015/1976 a 2015/1977 sa stanovuje harmonogram oznamovania nezrovnalostí:

- 1. Do dvoch mesiacov od skon enia každého štvr roka členské štáty zašlú Komisii po iato nú správu o nezrovnalostiach pod a článku 3 delegovaného nariadenia (EÚ) 2015/1970.*
- 2. Následnú správu pod a článku 4 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) (2015/1970/1971/1972/1973) zašlú členské štáty Komisii o najskôr po získaní príslušných informácií.*
- 3. členský štát ihne podá správu Komisii o zistených alebo predpokladaných nezrovnalostiach, pri om uvedie ostatné dotknuté členské štáty, ak nezrovnalosti môžu mať dôsledky mimo jeho územia.*

9.1. Prvotná správa

Od členských štátov sa vyžaduje, aby zaslali prvú správu o novo zistenej nezrovnalosti do dvoch mesiacov od skon enia štvr roka, v ktorom došlo k prvému nálezu (PACA). Systém riadenia nezrovnalostí (IMS) však umož ňuje vykona oznámenie aj skôr. Toto pravidelné oznamovanie pomáha rozložiť administratívne za a ťaženie a zabezpe ňuje v asnosť .

9.1.1. Prípady bez prvotnej oznamovacej povinnosti

Nezrovnalosti, ktoré prvotne nedosahujú stropy vymedzujúce oznamovaciu povinnosť , alebo sa na ne vz ahujú výnimky z oznamovania Komisii, sa zaznamenajú s dátumom prvého správneho alebo súdneho nálezu a neoznamujú sa Komisii (úradu OLAF). V niektorých prípadoch sa po ur itom ase (dokonca po niekoľkých rokoch) objavia nové zistenia a pri niektorých z týchto nezrovnalostí vznikne povinnosť oznámi ich Komisii.

S cie om zabráni štatistickým narušeniam „ú innosti oznamovania“, t. j. priemerného asu od zistenia nezrovnalosti až po jej oznámenie Komisii, a s cie om zabráni dojmu, že dotknutý lenský štát nesplnil pravidlá oznamovania, ako dátum zistenia nezrovnalosti sa v IMS uvedie dátum, ke bola zistená informácia, ktorá viedla k zmene klasifikácie nezrovnalosti na nezrovnalos , ktorú treba oznámi Komisii. Dátum, ke bola nezrovnalos skuto ne zistená, ale v tom ase sa na u nevz ahovala oznamovacia povinnos , sa uvedie v poznámkach.

9.1.2. *Preml acia lehota pre oznamovanie*

V práve Únie sa nestanovuje žiadna preml acia lehota oznamovacej povinnosti, teda táto povinnos nemôže zaniknú . Bolo by však primerané zosúladi oznamovacu lehotu s lehotou na uchovávanie podporných dokumentov po uzavretí dotknutého programu/opatrenia. V prípadoch „podozrenia z podvodu“ by sa preml acia lehota mala zhodova s preml acou lehotou daného priestupku v súlade s ustanoveniami vnútroštátnych právnych predpisov.

9.2. **Osobitné/naliehavé správy**

Ak existuje obava, že odhalená alebo domnelá nezrovnalos by mohla ma dôsledky mimo územia oznamujúceho lenského štátu, Komisii treba **ihne** zasla osobitnú/naliehavú správu, v ktorej sa uvedú ostatné dotknuté lenské štáty.

Spôsob zaznamenania v IMS

V rámci praktického prístupu môžu lenské štáty v IMS meni prepínacie polí ko v poli 1.13 z NIE (0) na ÁNO (1).

9.3. Spojenie viacerých správ o nezrovnalostiach (spoločné správy)

Platí pravidlo, že správy by sa mali vzťahovať na jednotlivé prípady. V niektorých situáciách však členské štáty majú možnosť správy spojiť, napríklad:

– ak sa hospodársky subjekt dopustí viacerých typov nezrovnalostí v súvislosti s rovnakým opatrením, tieto nezrovnalosti možno spojiť v jednej spoločnej správe o nezrovnalostiach, pričom sa zohľadní celková hodnota nezrovnalostí,

– ak sa hospodársky subjekt dopustí nezrovnalostí, ktoré sa týkajú projektov z rôznych programových období (napr. 2007 – 2013 a 2014 – 2020) a/alebo rôznych fondov, oznamovanie treba vykonať jednotlivo v rámci programového obdobia a fondu s krížovými odkazmi na prepojené prípady⁶⁴.

9.4. Následné správy

Členské štáty majú povinnosť v následných správach poskytovať informácie o začatí, uzavretí alebo zrušení všetkých postupov a konaní na uloženie správnych opatrení, správnych alebo trestných sankcií a o výsledku týchto postupov a konaní. Následné správy by sa mali zaslať najskôr potom, ako oznamovací orgán členského štátu získa príslušné informácie o napredovaní prípadu (informácie, ktoré neboli k dispozícii v rámci prvej správy, alebo údaje, ktoré treba opraviť; informácie o začatí, uzavretí alebo zrušení príslušných konaní).

Predovšetkým v prípade nezrovnalostí, za ktoré boli uložené sankcie, členské štáty uvedú aj:

- a) či ide o správne alebo trestné sankcie;
- b) či boli sankcie uložené v dôsledku porušenia práva Únie alebo vnútroštátneho práva, a podrobnosti o týchto sankciách;
- c) či sa potvrdil podvod.

⁶⁴ IMS v súhrnnej súčasti neumožňuje súbežné zaznamenávanie viacerých programových období alebo viacerých fondov.

9.5. Uzavretie prípadu

Po dokončení všetkých konaní a po informovaní Komisie o ich výsledku by členské štáty mali doplniť a dokončiť oznamovanie a uzavrieť prípad.

Medzi ďalšie príklady uzavretia prípadu po dokončení postupov patria napríklad aj tieto:

- splnenie povinnosti prijímateľom v prípade, že nezrovnalosť bolo nesplnenie povinnosti,
- dokončenie postupu finančnej opravy,
- uplynutie lehoty, po ktorej možno uplatniť povinný výber neoprávnené vyplatenej sumy,
- vymazanie prijímateľa z obchodného registra,
- riadiaci orgán odhalí nezrovnalosť pred vykonaním platby a zmluva o financovaní sa zruší alebo prijímateľ súhlasí s uhradením finančných dôsledkov nezrovnalosti.

Pokiaľ ide o prípady súvisiace so štrukturálnymi politikami (štrukturálnymi fondmi a Kohéznym fondom), v programovom období rokov 2000 – 2006 a v predchádzajúcich programových obdobiach prípady v IMS uzatvára Komisia (OLAF na základe žiadosti od príslušného generálneho riaditeľa⁶⁵). V programovom období rokov 2007 – 2013 prípady v IMS uzatvára príslušný členský štát po dokončení všetkých konaní/postupov na vnútroštátnej úrovni vrátane vrátenia príslušnej sumy do rozpočtu EÚ.

9.6. Zrušenie prípadu

Členské štáty pri aktualizovaní prvej správy môžu uviesť aj to, že po ďalšom skúmaní sa zistilo, že prípad, ktorý bol prvotne oznámený ako neregulárny, nakoniec nie je porušením príslušných ustanovení, a členské štáty môžu tento prípad zrušiť.

⁶⁵ V takýchto prípadoch sa IMS využíva aj na sledovanie vymáhania.

Postup v IMS

Pri aktualizovaní prípadu je k dispozícii „žiadost“, ktorá umožňuje zrušenie prípadu.

Upozornenie: Na základe tejto žiadosti sa z IMS odstránia všetky informácie, ktoré by mohli slúžiť na identifikáciu projektu (a následne aj prijímateľa), ktorý bol prvotne označený ako ovplyvnený nezrovnalosťou. Po odoslaní Komisii/OLAF už tieto informácie nemožno opätovne získať.

10. FINAN NÉ ASPEKTY NEZROVNALOSTI

Právny základ

V článku 3 ods. 2 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2015/1970, 2015/1971, 2015/1972 a 2015/1973 sa od členských štátov požaduje, aby uviedli tieto informácie:

l) celkovú výšku výdavkov vyjadrenú ako príspevok Únie, vnútroštátny príspevok a súkromný príspevok príslušnej operácie;

m) sumu, ktorej sa nezrovnalos týka, vyjadrenú ako príspevok Únie a vnútroštátny príspevok;

n) pri podozrení z podvodu – ak prijímate ňov nebola verejný príspevok vyplatený – sumu, ktorá by sa nesprávne vyplatila, ak by sa na nezrovnalos neprišlo, vyjadrenú ako príspevok Únie a vnútroštátny príspevok;

o) povahu neoprávnených výdavkov;

p) prípadné pozastavenie platieb a možnosť spätného získania vyplatených súm.

10.1. Celková výška výdavkov

Celková výška výdavkov označuje celkové financovanie dotknutého projektu alebo dotknutej operácie (podiel EÚ a členského štátu na verejnom príspevku a súkromný príspevok). Treba uviesť nielen neregulárnu sumu, ale celkový rozpočet schváleného projektu⁶⁶.

10.2. Suma nezrovnalostí

Sumu nezrovnalosti (neregulárnu sumu) treba vypočítať spojením skutočného a potenciálneho finančného vplyvu prípadu, pričom treba zahrnúť nielen výdavky, ktoré už boli nesprávne vyplatené konečným prijímateľom, resp. vykázané Komisii, ale aj dotknuté sumy pred vykázaním. Treba oznámiť všetky sumy považované za neregulárne vzhľadom na to, že bola zistená nezrovnalosť v súvislosti so spolufinancovaným projektom alebo spolufinancovanou operáciou (z podielu EÚ a členského štátu na verejnom príspevku).

⁶⁶ V prílohe IV.4 k týmto usmerneniam sú uvedené konkrétne príklady.

V niektorých prípadoch sa skutočná suma nezrovnalosti môže líšiť od celkovej výšky faktúry/zmluvy dotknutej nezrovnalosťou. Napríklad v prípade nezrovnalostí súvisiacich s verejným obstarávaním sú členské štáty oprávnené uplatňovať pomerné finančné opravy a finančné opravy založené na percentuálnych podieloch (podľa miery nezrovnalosti v súlade s usmernením Komisie). V takýchto prípadoch možno sumu uvedenú v rozhodnutí o finančnej oprave považovať za finančný vplyv nezrovnalosti a túto sumu treba uviesť v správe.

11. PROGRAMY EURÓPSKEJ ÚZEMNEJ SPOLUPRÁCE (INTERREG) A OZNAMOVANIE NEZROVNALOSTÍ

Právny základ

lánok 3 ods. 4 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1970:

„Nezrovnalosti, ktoré súvisia s operačnými programami v rámci cieľa a Európskej územnej spolupráce, oznamuje členský štát, v ktorom prijímate zaplatil výdavok pri vykonávaní operácie. Členský štát informuje riadiaci orgán, certifikačný orgán pre daný program a orgán auditu.“

Príslušné orgány môžu udeliť iným orgánom z rovnakej krajiny priamy prístup k prípadom Európskej územnej spolupráce v IMS. Ak príslušné orgány Európskej územnej spolupráce (riadiaci orgán, certifikačný orgán a orgán auditu) nemajú priamy prístup ku konkrétnym prípadom, ktoré daný členský štát oznámil Komisii v súvislosti s programami Európskej územnej spolupráce, upredností sa toto riešenie:

- Vnútroštátny koordinátor Európskej územnej spolupráce pošle príslušné štvorročné informácie o týchto prípadoch do schránky AFISMail⁶⁷ príslušných riadiacich orgánov vo forme súboru exportovaného z IMS.
- Dotknutý riadiaci orgán sa vzájomne podelí o tieto informácie s ďalšími príslušnými orgánmi daných členských štátov (s certifikačným orgánom a orgánom auditu) v súlade so svojimi internými postupmi a požiadavkami. Na tento účel možno využiť aj AFISMail.

12. FINANČNÉ NÁSTROJE A OZNAMOVANIE

„Príspevok z fondov“ uvedený v delegovaných nariadeniach o oznamovaní nezrovnalostí zahŕňa podporu finančných nástrojov⁶⁸ z fondov, konkrétnejšie z EŠIF.

⁶⁷ Informačný systém na boj proti podvodom (AFIS), pozri oddiel 14.

⁶⁸ Podľa vymedzenia pojmu uvedeného v článku 2 nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (úplný odkaz je uvedený v poznámke pod čiarou 33) finančné nástroje sú opatrenia finančnej podpory Únie poskytované z rozpočtu na doplnkovej báze s cieľom dosiahnuť jeden alebo viaceré konkrétne ciele politik Únie.

Navyše v článku 140 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa od Komisie požaduje, aby zabezpečila harmonizované riadenie finančných nástrojov, najmä v oblasti úverovníctva, výkazníctva, sledovania a riadenia finančných rizík

V článku 37 nariadenia . 1303/2013 sa od riadiacich orgánov, orgánov vykonávajúcich fondy fondov a orgánov vykonávajúcich finančné nástroje požaduje, aby dodržiavali uplatniteľné právo, a to najmä týkajúce sa štátnej pomoci a verejného obstarávania. Vyplýva to z ustanovení tohto článku o tom, že nezrovnalosti týkajúce sa finančných nástrojov sa musia oznamovať v rozsahu, v ktorom sa EŠIF používajú na podporu finančných nástrojov v rámci jedného alebo viacerých programov.

V článku 38 ods. 4 druhom pododseku nariadenia . 1303/2013 sa od orgánov vykonávajúcich finančné nástroje požaduje, aby zabezpečovali dodržiavanie uplatniteľného práva, ako aj pravidiel, ktoré sa vzťahujú na EŠIF, štátnu pomoc a verejné obstarávanie, a príslušných noriem a uplatniteľných právnych predpisov o predchádzaní praniu špinavých peňazí, boji proti terorizmu a daňovým podvodom.

Nezrovnalosti súvisiace s finančnými nástrojmi treba v praxi kvantifikovať týmto spôsobom:

V rámci IMS treba oznámiť celú sumu súvisiacu s finančným nástrojom.

Ak boli poskytnuté záruky, treba oznámiť konkrétnu záruku v plnej výške.

Neregulárne sumy spojené s vecnými príspevkami súvisiacimi s finančnými nástrojmi treba kvantifikovať pod a podmienok stanovených v článku 69 ods. 1 nariadenia . 1303/2013.

Treba však pamätať na to, že na nezrovnalosti spojené s finančnými nástrojmi sa môžu uplatňovať aj osobitné okolnosti.

13. DÔVERNOS VNÚTROŠTÁTNYCH VYŠETROVANÍ

Právny základ:

lánok 3 ods. 5 delegovaného nariadenia Komisie (EÚ) 2015/1970 a lánok 3 ods. 4 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2015/1971, 2015/1972 a 2015/1973:

„Ak ustanovenia vnútroštátneho práva stanovujú dôvernos vyšetrení, oznámenie informácií podlieha schváleniu príslušného súdu alebo iného orgánu pod a vnútroštátnych pravidiel.“

Povinnos oznamova nezrovnalosti, ktorá sa ukladá v právnych predpisoch EÚ, môžu v zásade obmedzi len požiadavky vnútroštátnych právnych predpisov týkajúce sa dôvernosti. Ak sa vo vnútroštátnych právnych predpisoch stanovuje „dôvernos vyšetrení“, oznamovanie nezrovnalostí „podlieha schváleniu príslušného súdu“.

Vzh adom na základnú požiadavku týkajúcu sa lojálnej spolupráce⁶⁹ však uplatnenie pravidla dôvernosti na ú ely odmietnutia poskytnutia informácii musí zosta výnimkou. Pravidlo dôvernosti by sa skôr malo využíva na príslušný ú el, ktorým je predovšetkým zabezpe enie prezumpcie neviny, zhromaždenie faktov a preukázanie faktov súvisiacich s nezrovnalos ou alebo podozrením z podvodu.

Právomoc udelená súdnym orgánom lenských štátov, na základe ktorej môžu rozhodnú , i z dôvodu dôvernosti vyšetrení vykona alebo nevykona oznámenie, sa takisto musí uplat ova vyváženým spôsobom. Ak sa vo vnútroštátnych právnych predpisoch nenachádza prekážka, súdne orgány musia schváli oznámenie nezrovnalostí, aby sa zabezpe ila ú innos právnych predpisov EÚ. Môžu však odmietnu oznámi citlivé informácie (napr. identitu podozrivej osoby) a obmedzi sa len na oznámenie skuto ností, ktoré neohrozujú dôvernos konania (napr. príslušné sumy, opatrenie a príslušný program).

Okrem toho nesmie dôjs k prekryvaniu s ur itými vnútroštátnymi právnymi ustanoveniami, ktoré by viedlo k systematickému odmietaniu oznamovania prípadov nezrovnalostí (vo fáze podozrenia alebo preukázaných). Bolo by to v rozpore so zásadou

⁶⁹ Pozri lánok 4 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii.

jednotného uplatňovania práva Únie, pretože v niektorých členských štátoch pravidlá týkajúce sa dôvernosti vyšetrovaní nebránia tomu, aby medzi orgánmi verejnej moci (súdnymi alebo správnyymi) pri výkone ich úloh dochádzalo k výmene informácií na základe opodstatnenej potreby informovanosti.

V dôsledku toho dôvernosť vyšetrovaní nemožno uplatniť na obhajobu toho, keď vnútroštátne orgány odmietnu oznámiť svoje nálezy, ak ich v neskoršej fáze konania plánujú predložiť súdnemu orgánu. Dôvernosť vyšetrovaní možno využiť len v prípade, ak bola vec skutočne predložená súdnemu orgánu na vyšetrovanie a tento orgán neschválil oznámenie informácií Komisii v prípade nezrovnalosti. Uplatňuje sa to aj na všetky informácie získané zodpovedným správnyim orgánom počas súdneho konania.

Odmietnutie oznámiť informácie z dôvodu dôvernosti vnútroštátnych vyšetrovaní musí zostať výnimkou.

14. MĚNA OZNAMOVANIA

Právní základ:

V článku 4 vykonávacích nariadení Komisie (EÚ) 2015/1974, 2015/1975, 2015/1976 a 2015/1977 sa od členských štátov požaduje, aby oznamovali sumy v eurách.

Členské štáty, ktoré neprijali euro za svoju menu, musia prepočítať sumy v národnej mene na eurá pomocou výmenného kurzu uvedeného v odvetvových nariadeniach. Ak výdavok nebol zaevidovaný v ústovníctve certifikačného orgánu, použije sa posledný mesačný ústovný výmenný kurz, ktorý Komisia zverejnila elektronicky, platný v momente predloženia požiadavky.

Existujú tri finančné scenáre, ako možno odhaliť nezrovnalosť :

1. Nezrovnalosť sa odhalí **pred platbou**, t. j. predtým ako sa do ústov platobného orgánu zaznamená akýkoľvek neregulárny výdavok, resp. predtým ako sa do ústov certifikačného orgánu operačného programu zaznamená akákoľvek neregulárna suma.
2. Nezrovnalosť sa odhalí **po platbe**, t. j. potom ako sa do ústov platobného orgánu zaznamenajú všetky neregulárne výdavky, resp. potom ako sa do ústov certifikačného orgánu operačného programu zaznamenajú všetky neregulárne sumy. V tejto situácii sa predpokladá použitie viacerých výmenných kurzov.
3. Nezrovnalosť sa odhalí **po platbe a zároveň pred platbou**, t. j. potom ako sa do ústov platobného orgánu zaznamená časť neregulárnej sumy alebo sa časť zadá do ústov certifikačného orgánu operačného programu. Navyše časť neregulárnej sumy sa ešte nezadala do ústov platobného orgánu alebo sa časť nezadala do ústov certifikačného orgánu operačného programu. V tejto situácii sa predpokladá použitie viacerých výmenných kurzov.

V nariadení (EÚ) .1303/2013 sa priamo naznačuje požiadavka použiť viacero výmenných kurzov v prípadoch nezrovnalostí, ktoré sa majú oznámiť po platbe.

Navyše pokiaľ ide o používanie výmenných kurzov, napr. v rámci fondov politiky súdržnosti, na jednotlivé programové obdobia sa vzťahujú rôzne pravidlá:

Pre programové obdobie 2000 – 2006 sa v článku 12 nariadenia (ES) .1681/94 zmeneného nariadením (ES) .2035/2005 a v článku 12 nariadenia (ES) .1831/94 zmeneného nariadením (ES) .2168/2005 uvádza:

Táto suma bude prepočítaná na eurá s použitím mesačného kurzového priemeru Komisie v mesiaci, v ktorom bol alebo by bol výdavok zaevidovaný v účtovníctve platobného orgánu príslušného operatívneho programu.

Pre programové obdobie 2007 – 2013 sa v článku 81 nariadenia (ES) .1083/2006 a v nariadení (ES) .1828/2006 zmenenom nariadením (ES) .846/2009 uvádza:

členské štáty, ktoré neprijali euro (...), prepočítajú výšku vynaložených výdavkov v národnej mene na euro. Táto suma sa prepočíta na euro s použitím mesačného ústavného výmenného kurzu Komisie v tom mesiaci, v ktorom certifikačný orgán príslušného operačného programu výdavok zaznamenal v účtovníctve.

Pre programové obdobie 2014 – 2020 sa v článku 133 nariadenia (EÚ) .1303/2013 a v článku 4 vykonávacieho nariadenia Komisie 2015/1974 uvádza:

V prípade nezrovnalostí odhalených po zaradení do výkazu pre Komisiu treba použiť výmenný kurz mesiaca zaradenia výdavku do výkazu.

V prípade nezrovnalostí, pri ktorých výdavok nebol zaevidovaný v účtovníctve certifikačného orgánu, treba použiť posledný zverejnený mesačný ústavný výmenný kurz platný v momente predloženia poiatkej správy.

Na účely zjednotenia a zjednodušenia môžu dotknuté členské štáty pri oznamovaní nezrovnalostí použiť jeden výmenný kurz namiesto viacerých, a to takto:

- dodržaním pravidla zavedeného v nariadení (ES) . 1828/2006 zmenenom nariadením (ES) . 846/2009, ktoré umožňuje použiť jeden výmenný kurz na všetky programové obdobia,
- uplatnením rovnakých pravidiel na prípady „po platbe a zároveň pred platbou“ ako na prípady „po platbe“,
- uplatnením rovnakého pravidla pre prípady „pred platbou“ obdobia 2014 – 2020 na všetky programové obdobia.

15. OCHRANA OSOBNÝCH ÚDAJOV

Právny základ

lánok 3 ods. 2 písm. b) a lánok 5 delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2015/1970, 2015/1971, 2015/1972 a 2015/1973:

A. členské štáty uvedú tieto informácie:

lánok 3 – Prvotná správa

2. V prvotnej správe členské štáty uvedú tieto informácie:

b) totožnosť zainteresovaných fyzických a/alebo právnických osôb alebo akýchkoľvek vek iných subjektov, ktoré sa podieľajú na spôsobe nezrovnalosti, a úlohu, ktorú zohrávali, okrem prípadov, keď sú tieto údaje pre boj proti nezrovnalostiam irelevantné vzhľadom na povahu danej nezrovnalosti.

B. Informácie poskytnuté podľa tohto nariadenia budú chránené:

lánok 5 – Použitie a spracovanie informácií

2. Na informácie poskytnuté podľa tohto nariadenia sa vzťahuje služobné tajomstvo a sú chránené tak, ako by boli chránené vnútroštátnym právnym poriadkom členského štátu, ktorý ich poskytol, ako aj zodpovedajúcimi ustanoveniami platnými pre inštitúcie Únie. Členské štáty a Komisia prijímajú všetky potrebné opatrenia na zachovanie dôvernosti informácií.

3. Informácie uvedené v odseku 2 nesmú byť poskytnuté predovšetkým iným osobám, než osobám v členských štátoch alebo v inštitúciách Únie, ktorých funkcie vyžadujú prístup k nim, pokiaľ to poskytovatelia členský štát výslovne neschválil.

Na osobné údaje uchovávané členskými štátmi sa vzťahujú vnútroštátne právne predpisy o ochrane osobných údajov, ktoré v súhrnnej transponujú smernicu 95/46/EHS⁷⁰. V apríli 2016 Rada prijala nariadenie (EÚ) 2016/679⁷¹ o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov. Toto nové nariadenie sa začne uplatňovať na orgány členských štátov od 25. mája 2018.

V určitých oblastiach sa v práve Únie vyžaduje zhromažďovanie osobných údajov a ich zaslanie Komisii, konkrétne podľa článku 3 ods. 2 písm. b) delegovaných nariadení Komisie (EÚ) 2015/1970, 2015/1971, 2015/1972 a 2015/1973⁷². Ako sa stanovuje v článku 5 uvedených delegovaných nariadení a v smernici 95/46/EHS, tieto údaje možno zhromažďovať len na konkrétne, explicitné a legitímne účely a ich zaslanie Komisii by malo byť v súlade s týmto cieľom.

Podrobné údaje, ktoré treba poskytnúť Komisii, vychádzajú z formálnej povinnosti obsiahnutej v uvedených osobitných odvetvových nariadeniach EÚ. Komisia formálne zodpovedá: a) za zabezpečenie súladu s cieľmi stanovenými v týchto nariadeniach a b) za poskytnutie osobných údajov osobám v inštitúciách Únie, ktorých funkcie vyžadujú prístup k nim.

Od 1. januára 1999 sú odbory Komisie povinné dodržiavať článok 16⁷³ ZFEÚ a od 1. februára 2001 musia dodržiavať osobitné povinnosti stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001⁷⁴ o ochrane osobných údajov. Toto nariadenie sa uplatňuje na všetky osobné údaje uchovávané inštitúciami a orgánmi EÚ vrátane osobných údajov, ktoré majú pôvod v členských štátoch alebo pochádzajú z ktoréhokoľvek iného interného alebo externého zdroja.

⁷⁰ Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁷¹ Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 1.

⁷² Pozri poznámku pod čiarou č. 5.

⁷³ Pôvodný článok 286 ZES.

⁷⁴ Ú. v. ES L 8, 12.1.2001, s. 1.

Vzhľadom na tento právny rámec nie je potrebné vkladať dodatočné všeobecné ustanovenia o ochrane osobných údajov do odvetvových právnych predpisov, pokiaľ ide o ochranu osobných údajov, ktoré sa útvorom Komisie sprístupujú prostredníctvom oznamovania členských štátov.

Komisia v rámci oznamovania nezrovnalostí poskytuje členským štátom nástroj na zabezpečenie elektronickej komunikácie, aby im pomohla plniť povinnosti týkajúce sa oznamovania nezrovnalostí vo fondoch so zdieľaným hospodárením (poľnohospodárske, štrukturálne a investičné fondy, rybársky fond, fond pre azyl a integráciu a FEAD) a vo fondoch predvstupovej pomoci (prostredníctvom nepriameho hospodárenia).

Systém riadenia nezrovnalostí (IMS) je zabezpečený elektronický nástroj na oznamovanie, riadenie a analýzu nezrovnalostí. IMS je súčasťou Informačného systému na boj proti podvodom (AFIS), ktorý vyvinul a udržiava OLAF.

AFIS je platforma zastrešujúca súbor aplikácií zameraných na boj proti podvodom, ktoré prevádzkuje OLAF v rámci spoločnej technickej infraštruktúry zameranej na včasnú a bezpečnú výmenu informácií týkajúcich sa podvodov medzi verejnými subjektmi členských štátov, ako aj na ich uchovávanie a analýzu. Projekt AFIS teda zahŕňa dve hlavné oblasti: vzájomnú pomoc v colných záležitostiach a riadenie nezrovnalostí.

Oznámené údaje, ktoré poskytnú členské štáty, sa uchovávajú najmenej päť rokov a najviac tri roky po uzavretí prípadu nezrovnalosti a po uzavretí zodpovedajúceho programu/opatrenia financovaného EÚ.

O každom používateľovi IMS s prístupom k IT nástroju sa v rámci systému uchovávajú tieto osobné údaje: prihlasovacie ID, meno, priezvisko, e-mail a správny orgán, do ktorého používateľ patrí, uprednostňovaný jazyk rozhrania, aplikácia predvoľby a rola. Osobné údaje sa ukládajú a uchovávajú v zabezpečenom elektronickej adresári, ktorý je prístupný len prostredníctvom povolených aplikácií AFIS, pričom prístup k týmto údajom majú pracovníci OLAF zodpovední za riadenie procesu registrácie a za spravovanie používateľov a technických otázok. Údaje sa uchovávajú, pokiaľ používatelia majú oficiálne povolený prístup k aplikácii, a pravidelne sa kontrolujú s cieľom zaistiť ich platnosť. Po odstránení používateľa sa záznam o vytvorení/úprave/odstránení používateľa uchováva najviac 10 rokov.

Používatelia IMS majú právo prístupovať k informáciám, ktorými disponuje OLAF, a žiadať o nápravu, blokovanie alebo vymazanie údajov tak, že o to požiadajú prevádzkovateľa (olaf-fmb-data-protection@ec.europa.eu). Používatelia sa môžu obrátiť aj na európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov, ak sa domnievajú, že OLAF porušil ich práva na ochranu osobných údajov.

16. ZASIELANIE SPRÁV O NEZROVNALOSTIACH

Právny základ

V článku 3 vykonávacích nariadení Komisie (EÚ) 2015/1974, 2015/1975, 2015/1976 a 2015/1977 sa stanovuje formát správ:

Informácie uvedené v článkoch 3 a 4 delegovaných nariadení (EÚ) 2015/1970, 2015/1971, 2015/1972 a 2015/1973 sa zasielajú elektronickými prostriedkami s použitím systému riadenia nezrovnalostí, zriadeného Komisiou.

Pod a tohto článku sa informácie, ktoré sa týkajú oznamovania nezrovnalostí, musia zasielať elektronickými prostriedkami s použitím systému riadenia nezrovnalostí (IMS) zriadeného Komisiou. Poštou ani e-mailom sa nemajú posielať žiadne informácie, t. j. ani sprievodné listy. Všetky informácie je nutné zaslať prostredníctvom IMS.

Systém riadenia nezrovnalostí umožňuje členským štátom oznamovať Komisii nezrovnalosti súvisiace s výdavkami. IMS je súčasťou Informačného systému na boj proti podvodom (AFIS) (pozri oddiel 15).

Navyše informácie požadované od subjektov uvedených v článku 108 ods. 2 písm. d) nariadenia o rozpočtových pravidlách⁷⁵ sa musia zasielať iba prostredníctvom systému riadenia nezrovnalostí v súlade s predpismi platnými v danom odvetví. Informácie o používaní údajov IMS na účely systému v asného odhadovania rizika a vylúčenia (EDES) sú uvedené v prílohe III.

⁷⁵ Nariadenie (EÚ, Euratom) .966/2012 v znení zmien (úplný odkaz je uvedený v poznámke pod čiarou .33) a delegované nariadenie Komisie (EÚ) 2015/2462 z 30. októbra 2015, Ú. v. EÚ L 342, 29.12.2015, s. 7.

PRÍLOHA I – USTANOVENIA O OZNAMOVANÍ TÝKAJÚCE SA VÝDAVKOV ZA PREDCHÁDZAJÚCE PROGRAMOVÉ OBDOBIE

II. 1. Po nohospodárstvo

Nariadenie Komisie (ES) .1848/2006 zo 14. decembra 2006 o nezrovnalostiach a vymáhaní súm neoprávnene vyplatených v súvislosti s financovaním Spoločnej po nohospodárskej politiky, o organizácii informačného systému v tejto oblasti a o zrušení nariadenia (EHS) .595/91.

II.2. Štrukturálne fondy a Kohézny fond

V obdobiach 1989 – 1993, 1994 – 1999, a 2000 – 2006

Nariadenie Komisie (ES) .1681/94 z 11. júla 1994 o nezrovnalostiach a získavaní neoprávnene vyplatených iastok späť v súvislosti s financovaním štrukturálnych politík a o organizácii informačného systému v tejto oblasti, Ú. v. ES L 178, 12.7.1994, s. 43, zmenené nariadením (ES) .2035/2005 z 12. decembra 2005, Ú. v. EÚ L 328, 15.12.2005, s. 8.

Toto nariadenie sa uplatňuje na štrukturálne fondy, Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), Európsky sociálny fond (ESF), usmerovacia sekcia Európskeho po nohospodárskeho usmerovacieho a záručného fondu (EPUZF) a finančný nástroj na usmerovanie rybného hospodárstva (FNURH).

Nariadenie Komisie (ES) .1831/94 z 26. júla 1994 o nezrovnalostiach a spätnom získaní súm neoprávnene vyplatených v súvislosti s financovaním Kohézneho fondu a o organizácii informačného systému v tejto oblasti, Ú. v. ES L 191, 27.7.1994, s. 9, zmenené nariadením .2168/2005 z 23. decembra 2005, Ú. v. EÚ L 345, 28.12.2005, s. 15.

V období 2007 – 2013

Nariadenie Komisie (ES) .1828/2006 z 8. decembra 2006, ktorým sa stanovujú vykonávacie pravidlá nariadenia Rady (ES) .1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) .1080/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Ú. v. EÚ L 371, 27.12.2006, zmenené nariadením (ES) .846/2009.

II. 3. Rybárstvo

V období 2007 – 2013

Nariadenie Komisie (ES) . 498/2007 z 26. marca 2007, ktorým sa stanovujú podrobné vykonávacie pravidlá nariadenia Rady (ES) . 1198/2006 o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo, Ú. v. EÚ L 120, 10.5.2007, s. 1, zmenené nariadením (EÚ) . 1249/2010, Ú. v. EÚ L 341, 23.12.2010, s. 3.

PRÍLOHA II — POJEM „SIGNÁL NEZROVNALOSTI“

Viacere členské štáty zaviedli vo svojich interných oznamovacích postupoch pojem „signál nezrovnalosti“. Treba zdôrazniť, že tento pojem sa nestanovuje v nariadeniach EÚ, a preto nie je pre členské štáty záväzný. IMS bol však upravený tak, aby ho mohli využívať aj členské štáty, ktoré sa rozhodnú uplatniť tento pojem.

Signál nezrovnalosti treba chápať ako „všetky informácie získané z ktoréhokoľvek zdroja o výskyte nezrovnalosti pred posúdením tejto informácie“ (napr. tvrdenie o nezrovnalosti).

Informácia obsiahnutá v signáli nezrovnalosti môže, ale nemusí stať sa definitívne potvrdenie výskytu nezrovnalosti alebo podozrenia z podvodu a treba ju posúdiť, pretože oznamovacia povinnosť sa začína „prvým písomným posudkom“ (pozri oddiel 7).

Vnútroštátnym orgánom preto treba pripomenúť, že kedykoľvek, keď pri výkone činností a súvisiacich bežných kontrolách zistia prvky vedúce k signálu nezrovnalosti, mali by takýto prípad podrobnejšie vyšetriť (ak sú príslušné) alebo by mali informácie oznámiť príslušnému orgánu.

V niektorých členských štátoch sa na riešenie signálov nezrovnalostí používa tento postup:

Po prijatí signálu (podozrenia z nezrovnalosti) riadiaci alebo sprostredkovateľský orgán vytvorí záznam/zápis s prijatými informáciami. Riadiace inštitúcie záznam/zápis schvália a potom má inštitúcia 30 pracovných dní na vykonanie postupu na preukázanie nezrovnalosti (napr. na vykonanie kontroly na mieste) a po dokončení procesu musí prijať rozhodnutie.

Rozhodnutia o nezrovnalostiach môžu mať dva výsledky:

- rozhodnutie o preukázanej nezrovnalosti (PACA) alebo
- rozhodnutie o neexistujúcej nezrovnalosti.

Rozhodnutie o preukázanej nezrovnalosti predstavuje prvý nález (PACA). Vypracuje ho spôsobilá osoba (napr. projektový manažér) príslušného orgánu (riadiaceho alebo sprostredkovateľského orgánu) a výsledkom kontroly je správa. Ak sú v správe uvedené informácie o nezrovnalosti, vypracuje sa rozhodnutie o preukázanej nezrovnalosti, ktoré

podpíše riaditeľ inštitúcie (riadiaceho alebo sprostredkovateľského orgánu). Po schválení rozhodnutia sa začne proces oznámenia nezrovnalosti v IMS.

Rozhodnutie o neexistujúcej nezrovnalosti znamená písomný posudok vypracovaný príslušným orgánom (riadiacim alebo sprostredkovateľským orgánom) na základe konkrétnych skutočností so záverom, že nedošlo k nezrovnalosti.

Všetky signály a rozhodnutia o preukázaných nezrovnalostiach/rozhodnutia o neexistujúcich nezrovnalostiach sa zaznamenávajú do interného registra nezrovnalostí, v ktorom je zaznamenaný celý životný cyklus riadenia prípadu nezrovnalosti. V registri sú okrem toho uvedené aj dátumy, mená, informácie o projekte, sumy, spôsob práce, opatrenia prijaté inštitúciou atď.

PRÍLOHA III – SYSTÉM V ASNÉHO ODHA OVANIA RIZIKA A VYLÚ ENIA (EDES)

Systém v asného odha ovania rizika a vylú enia (EDES) je nový systém vytvorený na posilnenie ochrany finan ných záujmov Únie a na zabezpe enie riadneho finan ného hospodárenia. Od januára 2016 nahradil systém v asného varovania a centrálnu databázu vylú ených subjektov ako register informácií o možných nespo ahlivých dodávateľoch a prijímate ľoch.

Právny základ: Pravidlá týkajúce sa EDES sú uvedené v revidovanom nariadení o rozpo točných pravidlách (články 105a – 108 nariadenia o rozpo točných pravidlách a články 143 a 144 pravidiel uplat ovania⁷⁶).

Článok 143 – Fungovanie databázy systému v asného odha ovania rizika a vylú enia (článok 108 ods. 1, 2, 3, 4 a 12 nariadenia o rozpo točných pravidlách)

V záujme zabezpe enia fungovania databázy uvedenej v článku 108 ods. 1 nariadenia o rozpo točných pravidlách ur ia inštitúcie, úrady, orgány, agentúry a subjekty uvedené v článku 108 ods. 2 písm. c), d) a e) nariadenia o rozpo točných pravidlách oprávnené osoby.

Tieto oprávnené osoby v náležitých prípadoch poskytnú informácie uvedené v článku 108 ods. 3 nariadenia o rozpo točných pravidlách. Umožní sa im prístup v súlade s článkom 108 ods. 4 a 12 nariadenia o rozpo točných pravidlách.

Na účely článku 108 ods. 12 nariadenia o rozpo točných pravidlách možno využiť oprávnené osoby, ktoré už boli ur ené subjektmi uvedenými v článku 108 ods. 2 písm. d) nariadenia o rozpo točných pravidlách v súlade s predpismi platnými v konkrétnom odvetví.

Informácie vyžiadané od subjektov uvedených v článku 108 ods. 2 písm. d) nariadenia o rozpo točných pravidlách sa poskytujú len prostredníctvom systému riadenia nezrovnalostí, t. j. automatizovaného informa ného systému zriadeného Komisiou, ktorý sa v sú asnosti používa na oznamovanie podvodov a nezrovnalostí v súlade s predpismi platnými v konkrétnom odvetví.

*Na účely článku 108 ods. 4 nariadenia o rozpo točných pravidlách informácie poskytnuté prostredníctvom tohto automatizovaného informa ného systému sprístup uje

⁷⁶ Delegované nariadenie Komisie (EÚ) .1268/2012 z 29. októbra 2012 o pravidlách uplat ovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) .966/2012 o rozpo točných pravidlách, ktoré sa vz ahujú na všeobecný rozpo et Únie, Ú. v. EÚ L 362, 31.12.2012, s. 1, zmenené delegovaným nariadením Komisie (EÚ) 2015/2462 z 30. októbra 2015, Ú. v. EÚ L 342, 29.12.2015, s. 7.

Komisia v databáze uvedenej v článku 108 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

*Piaty pododsek článku 143 sa uplatňuje od 1. januára 2017.

Účel systému EDES

Účelom systému EDES je chrániť finančné záujmy Únie pred nespoahlivými hospodárskymi subjektmi. EDES predovšetkým zabezpečuje:

včasnú odhalenie hospodárskeho subjektu, ktorý predstavuje riziká ohrozujúce finančné záujmy Únie,

vylúčenie hospodárskeho subjektu z prijímania finančných prostriedkov Únie (článok 106 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách),

uloženie peňažnej sankcie hospodárskemu subjektu (článok 106 ods. 13 nariadenia o rozpočtových pravidlách),

v najzávažnejších prípadoch na internetovom sídle Komisie zverejnenie informácií týkajúcich sa vylúčenia a v náležitých prípadoch peňažnej sankcie na posilnenie ich odrádzajúceho účinku (článok 106 ods. 16 a 17 nariadenia o rozpočtových pravidlách).

Informácie uchovávané v EDES

EDES tvorí zložka zameraná na vylúčenie a zložka zameraná na systém včasného odhaľovania rizika. V zložke zameranej na vylúčenie sa zaznamenávajú prípady konkurzov, likvidácie a podobné postupy, ktoré vylúčia účasť hospodárskych subjektov na výzvach EÚ na predkladanie ponúk a návrhov. V tejto zložke sa takisto zaznamenávajú správne sankcie, ktoré Komisia (povoľujúci úradníci) uložila hospodárskym subjektom z dôvodu *preukázaného*⁷⁷ podvodu, vážneho profesionálneho pochybenia alebo závažného porušenia zmluvy, čo viedlo k tomu, že tieto hospodárske subjekty boli na určitý čas vylúčené z priameho financovania EÚ, a/alebo k tomu, že im boli uložené peňažné sankcie. Zložka zameraná na systém včasného odhaľovania rizika umožňuje povolojúcim úradníkom označiť hospodárske subjekty, ktoré by mohli ohroziť finančné záujmy EÚ,

⁷⁷ Preukázaného na základe konečného rozsudku alebo správneho rozhodnutia (článok 106 ods. 1 písm. c) alebo d) nariadenia o rozpočtových pravidlách) alebo v tom zmysle, že povolojúcí úradník považuje dané skutočnosti za preukázané a že sa na tieto skutočnosti vzťahuje predbežná právna klasifikácia a odporúčanie výboru uvedené v článku 108 nariadenia o rozpočtových pravidlách (pozri článok 106 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách). Pojem preukázaného pochybenia v tomto zmysle má teda širší rozsah ako pojem „preukázaný podvod“ v kontexte oznamovania nezrovnalostí (pozri oddiel 6.3 tejto príručky).

pretože pri týchto hospodárskych subjektoch existuje *podozrenie* z podvodu, vážneho profesionálneho pochybenia at . Označené hospodárske subjekty nie sú vylúčené z financovania EÚ, ale môže sa na ne vzahovať intenzívnejšie monitorovanie a overovanie. Označenie sa po jednom roku odstráni, pokiaľ sa vo i dotknutému hospodárskemu subjektu nezačne postup vylúčenia.

Spôsob fungovania EDES

Do systému EDES vkladajú informácie povojúci úradníci zo všetkých inštitúcií a orgánov EÚ. K zadávaniu informácií do systému EDES prispievajú aj poverené subjekty (v rámci nepriameho plnenia rozpočtu EÚ) a orgány/úrady členských štátov (v rámci zdieľaného plnenia rozpočtu EÚ), a to prostredníctvom systému riadenia nezrovnalostí (IMS) (informácie sú iasto nefiltrované útvarmi Komisie). Informácie môžu pochádzať z rozhodnutí súdov o konkurzoch at ., z auditov vykonaných povojúcimi úradníkmi, poverenými subjektmi a orgánmi členských štátov a z vyšetrení OLAF. EDES je k dispozícii pre všetkých povojúcich úradníkov orgánov a inštitúcií EÚ a pre ďalších legitímnych používateľov, ako je OLAF a GR BUDG, ktoré je vlastníkom systému EDES. Okrem toho zložka EDES zameraná na vylúčenie je prístupná aj pre poverené subjekty a členské štáty, pre ktoré však rozhodnutie o vylúčení zaznamenané v EDES nie je automaticky záväzné.

Prínos EDES pre vnútroštátne orgány

EDES poskytuje príslušnému vnútroštátnemu orgánu prístup k zložke EDES zameranej na vylúčenie a umožňuje mu zistiť, či už o danom subjekte boli oznámené informácie v súvislosti s prípadmi podozrenia z podvodu alebo preukázaného podvodu, prípadne v súvislosti s inými druhmi pochybení. EDES je takisto prvý zdroj informácií, na ktorý sa treba obrátiť pri zisťovaní, či sa daný subjekt nachádza v konkurze alebo likvidácii. Treba však pamätať na to, že ak sa konkrétna informácia nachádza (alebo nenachádza) v systéme EDES, EDES (ako všetky ostatné administratívne databázy) nemusí nevyhnutne odrážať skutočnosť v reálnom svete. Podrobnejšie informácie o konkrétnom zázname možno získať po oslovení orgánu alebo úradu, ktorý daný záznam vytvoril.

Využívanie údajov IMS na účely systému EDES

Členské štáty oznámia v rámci systému IMS prípady podvodov a nezrovnalostí v súlade s predpismi stanovenými v ustanoveniach o oznamovaní platnými v konkrétnom odvetví⁷⁸. Údaje zo systému IMS sa automaticky neprenášajú do databázy EDES.

⁷⁸ Pozri oddiel 2 hlavného dokumentu.

Od 1. januára 2017 Komisia (povo ujúci úradník/verejný obstarávateľ), ďalšie inštitúcie, agentúry a orgány môžu prostredníctvom systému EDES overiť (napríklad v súvislosti s postupom obstarávania), či sa v prípade daného hospodárskeho subjektu nájde „záznam“ v informáciách obsiahnutých v IMS.

Ak sa nájde záznam, OLAF osloví príslušný vnútroštátny oznamovací orgán, aby aktualizoval informácie v IMS. Zodpovedný povojúci úradník vzápätí v náležitých prípadoch za ne postup vylúenia v súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách (s predchádzajúcim odporúčaním výboru, čím sa zabezpečí riadny proces a správne rozhodnutie povojúceho úradníka) súčasťou vytvorí prípad vylúenia v databáze EDES.

Prístup k EDES

„Komisia všetkým subjektom, ktoré sa zúčastujú na plnení rozpočtu v súlade s článkami 59 a 60 nariadenia o rozpočtových pravidlách, umožní prístup k informáciám, ktoré sa týkajú rozhodnutí o vylúení podľa článku 106, aby si mohli overiť, či je v systéme zaznamenané vylúenie. Tieto informácie môžu zohrať v prípade potreby a na vlastnú zodpovednosť pri zadávaní zákaziek v rámci plnenia rozpočtu“ (článok 108 ods. 12 nariadenia o rozpočtových pravidlách). Z technického hľadiska sa prístup umožní určiť osobám v členských štátoch, ktoré vzápätí môžu udeliť prístupové práva ďalším oprávneným používateľom, ktorí ich potrebujú na účely plnenia rozpočtu EÚ.

PRÍLOHA IV – PRÍKLADY

IV.1. – Prvý nález (PACA) – Skutočnosti, na základe ktorých vzniká oznamovacia povinnosť

1) Prijímateľ predložil žiadosť o zálohovú platbu na vykonanie projektu Výstavba strediska oddychu, rekreácie a športu. Prijímateľ vyhlásil, že doklady predložené ako dôkazy o prácach, ktoré vykonala stavebná firma, sú pravdivé a presné. Štátny poľnohospodársky fond vykonal administratívne kontroly na základe signálu ministerstvu poľnohospodárstva, ktorý sa týkal podozrenia z podvodu spáchaného prijímateľom, ktorý mal k žiadosti o zálohovú platbu priložiť falošné doklady. Informácie boli zaslané prokuratúre, aby zala predbežné kontroly, a oznámila sa nezrovnalosť klasifikovaná ako podozrenie z podvodu.

2) Prijímateľ v spoločnej žiadosti o jednotnú platbu na plochu vyhlásil, že vlastní určitý pozemok a získal naň subvencie. Ako sa uvádza v rozhodnutí súdu, je jasné, že prijímateľ je v zmysle trestného zákona vinný z poskytnutia falošných údajov. Na základe trestného konania bol obvinený v zmysle trestného zákona zbavený trestnej zodpovednosti a bola mu uložená správna sankcia (pokuta). Bola oznámená nezrovnalosť klasifikovaná ako preukázaný podvod a bola podpísaná dohoda o vrátení neoprávnene vyplatených finančných prostriedkov. Dlh sa v plnej miere vrátil a prípad sa uzavrel.

Prijímateľ v žiadosti o platbu vyhlásil, že v plnej miere naplnil schválený podnikateľský plán a vykonal investíciu predpokladanú v tomto pláne. Po administratívnych kontrolách na mieste a administratívnych kontrolách sa zistilo, že na predložených účtovných dokladoch boli nepravdivé údaje, existovali rozdiely medzi vykázanými informáciami a skutočnou investíciou a poľnohospodárska pôda bola vykázaná bez zmluvy. Informácie o prípade boli zaslané prokuratúre. Zalo sa prípravné konanie vo veci predloženia nepravdivých údajov, toto konanie však bolo zamietnuté. Zalo sa súdne konanie vo veci zatajovania údajov v rozpore s povinnosťou predkladať údaje s cieľom získať finančné prostriedky patriace Európskej únii. Bola oznámená nezrovnalosť klasifikovaná ako podozrenie z podvodu.

3) V kontexte riadenia a využívania programu cezhraničnej spolupráce v rámci nástroja IPA II boli preukázané nezrovnalosti vo väčšine prípadov klasifikované ako „porušenie pravidiel týkajúcich sa verejného obstarávania“. Nezrovnalosti preukázal príslušný vnútroštátny orgán počas kontroly na mieste v priestoroch prijímateľa. Modus operandi nezrovnalosti bol založený na tom, že prijímatelia pri sekundárnom verejnom obstarávaní tovaru a zariadenia neskontrolovali, či tovar a zariadenie majú osvedčenie o pôvode vydané príslušnou hospodárskou komorou. Príslušný orgán po preukázaní nezrovnalosti vyhlásil súvisiace výdavky za neoprávnené a získal naspäť sumu dotknutú nezrovnalosťou.

4) V kontexte riadenia a využívania programu cezhrani nej spolupráce v rámci nástroja IPA II bola preukázaná nezrovnalos , ke príslušný vnútroštátny orgán (sprostredkovate ský orgán na úrovni 2) kontroloval závere nú správu prijímate a. Príslušný vnútroštátny orgán po as kontroly dokumentácie preukázal nezrovnalos , ktorá mala prvky podozrenia z podvodu. Zorganizovalo sa zasadnutie sprostredkovate ského orgánu, útvaru boja proti nezrovnalostiam a podvodom a príslušných orgánov siete AFCOS (úradu štátnej prokuratúry a ministerstva vnútra). Na zasadnutí sa dospelo k záveru, že všetky príslušné dokumenty treba zasla úradu štátnej prokuratúry na ú ely súdneho konania a sprostredkovate ský orgán, ktorý preukázal nezrovnalos , by mal za a postup vymáhania. Modus operandi nezrovnalosti bol založený na tom, že prijímate mal dohodu s hospodárskym subjektom, ktorá sa týkala obstarania tovaru. Úrad štátnej prokuratúry prijal príslušné opatrenia v súvislosti s podozrením z podvodu a dospel k záveru, že túto vec zamietá. V rámci správneho konania však prijímate vrátil neoprávnenú sumu v súlade s rozhodnutím o vymáhaní, ktoré prijal sprostredkovate ský orgán.

5) V kontexte riadenia a využívania finan ných prostriedkov z EFRR na obdobie rokov 2007 až 2013 riadiaci orgán pri kontrole na mieste preukázal nezrovnalos s prvkami podozrenia z podvodu. Po as riešenia prípadu sa konali zasadnutia riadiaceho orgánu, útvaru boja proti nezrovnalostiam a podvodom a príslušných orgánov siete AFCOS (napr. úradu štátnej prokuratúry a ministerstva vnútra), ktoré sa týkali primeraného postupu príslušného orgánu, pokia ide o podozrenie z podvodu. Modus operandi nezrovnalosti bol založený na tom, že pri rekonštrukcii železni ných tratí hospodársky subjekt použil materiál, ktorý mal horšiu kvalitu ako bolo stanovené v zmluve. Nezrovnalos bola klasifikovaná ako podozrenie z podvodu a oznámila sa úradu štátnej prokuratúry a úradu OLAF. Riadiaci orgán navyše požiadal hospodársky subjekt, aby vrátil príslušnú neoprávnenú sumu.

6) Riadiaci orgán pri administratívnom overovaní 9. decembra 2015 (dátum zistenia – DÁTUM PACA) zistil, že vykonávanie nebolo v súlade s technickou dokumentáciou a fyzickým predmetom. Na základe tohto zistenia bol vydaný administratívny akt na vyradenie projektu. Výdavky sa 18. decembra 2015 odrátali z opera ného programu. Administratívny akt na za atie vymáhania bol prijatý 18. decembra 2015. D a14. januára 2016 bolo príslušnému da ovému úradu oznámené, že dotknutá obec má dlh v súvislosti s vymáhaním financovania. Nezrovnalos bola do IMS zaznamenaná 14. januára 2016.

Prijímate sa odvolal na príslušný dvor audítorov a riadiaci orgán informoval dvor audítorov o prípade 8. marca 2016. Doteraz sa aká na rozhodnutie dvora audítorov.

V prvom prípade, ktorý sa týka projektu EFRR a administratívneho overovania, ktoré vykonal riadiaci orgán, DÁTUM PACA je teda dátum, ke bol vydaný administratívny akt na vylú enie projektu z opera ného programu.

7) Projekt bol vybraný pre operačný program Rozvoj ľudských zdrojov 2007 – 2013. Vnútroštátny kontrolný orgán (EDEL) vykonal kontrolu projektu na mieste a zistilo sa, že neexistujú dostatočné dôkazy o vykonaní ústnej časti projektu. Vnútroštátny kontrolný orgán vydal správu o audite (DÁTUM PACA). Vzhľadom na zistenia uvedené v správe boli konkrétne sumy výdavkov vylúčené ako neoprávnené. O pár dní neskôr bol vydaný administratívny akt na náhradu výdavkov.

Druhý prípad sa týka projektu financovaného z Európskeho sociálneho fondu a kontroly na mieste, ktorú vykonal vnútroštátny kontrolný orgán. DÁTUM PACA je dátum, keď bola vydaná správa o audite. V správe bol uvedený typ nezrovnalosti a neoprávnená suma a tieto informácie boli oznámené prijímateľovi.

8) Opatrenie bolo spustené v rámci operačného programu Program rozvoja vidieka 2007 – 2013. Podmienky na vykonanie opatrenia boli stanovené v spoločnom ministerskom rozhodnutí 704/2008.

Príslušný útvar (regionálny útvar pre lesné hospodárstvo a vidiecke záležitosti) vykonal kontroly na mieste a administratívne kontroly a vypracoval správu o súlade s povinnosťami vyplývajúcimi zo spoločného ministerského rozhodnutia. Podľa údajov uvedených v správe prijímateľ nespĺnil svoje povinnosti, pretože najmä nepredložil žiadosť o druhú a tretiu platbu.

Prijímateľ bol vyzvaný, aby predložil námietky k týmto zisteniam, prípadne aby v prípade nepredloženia námietok vrátil prvú platbu. V marci 2016 generálny tajomník regiónu EÚ vydal administratívny akt na vrátenie príslušnej sumy.

V treťom prípade, ktorý sa týka projektu financovaného z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a administratívnej kontroly vykonanej platobným orgánom, DÁTUM PACA je dátum vydania administratívneho dokumentu, v ktorom bola prvýkrát zaznamenaná nezrovnalosť a neoprávnená suma, a vo i ktorému má prijímateľ podľa vnútroštátneho práva možnosť podať námietky.

9. Typy písomných posudkov, ktoré sa zohľadujú na účely PACA v jednom členskom štáte:

- správa, ktorá je výsledkom previerok vykonaných počas kontroly na mieste,
- správa vydaná na základe overovaní zo strany riadiaceho orgánu vykonaných riadiacim orgánom počas administratívnych kontrol (napr. administratívne previerky),
- správa vydaná na základe administratívnych overovaní sprostredkovateľským orgánom,
- správa vydaná na základe auditu dotknutej operácie orgánom auditu,
- správa vydaná na základe finančného vyšetrovania vykonaného útvarom AFCOS,

– správa vydaná na základe finančného vyšetrovania vykonaného úradom OLAF v lenskom štáte.

IV.2. – Klasifikácia nezrovnalosti ako podozrenia z podvodu

10. V jednom lenskom štáte sa dodržiava nasledujúci postup na uzatvorenie prípadov podozrenia z podvodu v prípade zrušenia trestného konania:

V prípadoch podozrenia z podvodu (IRQ3) sú riadiace orgány povinné zasla prípad prokuratúre. Ak prokurátor rozhodne, že neexistuje dostatok dôvodov na začatie vyšetrovania, alebo zruší začaté vyšetovanie, riadiaci orgán musí vykona administratívnu kontrolu a rozhodnú sa pre jednu z týchto troch možností:

Zruší prípad, pretože nejde o nezrovnalosť. Je to možné len v prípade, ak útvar prokuratúry vyhlási, že nebol spáchaný trestný čin, a administratívna kontrola sa skončí s výsledkom, že nedošlo k nezrovnalosti.

Pokračava v správnom konaní, pričom prípad je aj naďalej klasifikovaný ako podozrenie z podvodu (IRQ3). Táto situácia nastane v prípade, ak sa riadiaci orgán po administratívnej kontrole stále domnieva, že existuje podozrenie z podvodu, hoci útvar prokuratúry vyhlásil, že nebol spáchaný trestný čin. Prípad možno uzavrieť po dokončení správneho konania.

Pokračava v správnom konaní, pričom klasifikácia prípadu sa zmení na nezrovnalosť (IRQ2). Táto situácia nastane v prípade, ak sa riadiaci orgán po administratívnej kontrole domnieva, že neexistujú dôvody na podozrenie z podvodu, ale napriek tomu sa v danom prípade vyskytuje nezrovnalosť. Prípad možno uzavrieť po dokončení správneho konania.

Poznámka: Na základe uvedených najlepších postupov je dôležité pamätať na to, že niektoré prípady „podozrenia z podvodu“ môžu byť v IMS aj naďalej zaznamenané ako „podozrenie z podvodu“, aj keď už prokurátor rozhodol, že nezačne trestné stíhanie. Môže sa to stať v prípadoch, keď sa trestné stíhanie nezačne z dôvodu malého verejného záujmu, nedostatku dôkazov na začatie trestného stíhania alebo z dôvodu premlčania. Ak prokurátor veľmi jasne vyhlási, že nedošlo k podvodu ani porušeniu predpisov, stav prípadu by sa mal zmeniť na „nezrovnalosť“ alebo na „bez nezrovnalosti“ s neskoršími dôsledkami na zrušenie prípadu.

11. Prípad výskumného projektu

Nie je jednoduché odhaliť kombináciu pomoci, najmä ak sa kontroluje len na základe vyhlásenia prijímateľa. Sprostredkovateľské orgány spravujúce výskumné projekty financované z finančných prostriedkov EÚ alebo z vnútroštátnych finančných prostriedkov používajú spoločnú databázu, ktorá im umožňuje vyhľadávať zhody názvov projektov a mien výskumných pracovníkov. Krížová kontrola údajov je súčasťou kontrolného

zoznamu overovania zo strany riadiaceho orgánu. Pri overovaní konkrétneho výskumného projektu boli odhalené tieto skutočnosti:

- Prijímateľ žiadal o pomoc v rôznych výzvach na predkladanie návrhov, niektoré boli financované zo štrukturálnych fondov a iné zo štátneho rozpočtu.
- V zozname výskumných pracovníkov bolo niekoľko osôb, ktoré pracovali na rôznych projektoch, s mimoriadne vysokým celkovým počtom hodín odpracovaných v niektorých mesiacoch.
- Schválené projekty, ktoré získali pomoc z rôznych zdrojov (rôznych grantových výziev), mali aj podobné názvy.

Polícia spolupracovala s jedným zo sprostredkovateľských orgánov na administratívnom vyšetrení tejto situácie. Nezrovnalosti by sa mali oznámiť ako podozrenie z podvodu v momente začatia administratívneho vyšetrenia (*za atie správneho alebo súdneho konania s cieľom zistiť existenciu úmyselného správania*) a nepochybne keď sa rozhodne o predložení prípadu prokurátorovi.

12. Prípady kurzov odbornej prípravy financovaných z ESF

V tomto prípade sa podozrenie z podvodu týkalo toho, že sa neuskutočnilo viacero kurzov odbornej prípravy. Audítorský orgán na základe prezenčných listín, ktoré poskytol prijímateľ, odhalil mimoriadne vysoký počet kurzov, ktoré navštevovali rovnakí účastníci. Vykonala sa aj krížová kontrola údajov s informáciami, ktoré sprostredkovateľský orgán poskytol o iných kurzoch odbornej prípravy, na ktoré prijímateľ takisto získal finančné prostriedky. Audítorský orgán vykonal kontroly, oslovil účastníkov a zistil, že vo väčšine prípadov v skutočnosti navštevovali iba jeden kurz. Spis o prípade bol zaslaný prokurátorovi a celková suma pomoci EÚ bola oznámená ako podozrenie z podvodu. Prijímateľ v súlade so zákonnými požiadavkami výzvy na predkladanie návrhov predložil audítorskej správe o vykonávaní projektu a o vzniknutých nákladoch, ale túto správu vypracovala osoba, s ktorou sa prijímateľ poznal.

13. Prípady projektu odbornej prípravy financovaného z ESF

V regulačných základoch výzvy na predkladanie návrhov sa požadovala audítorská správa o vykonávaní projektu a vzniknutých nákladoch. Po absolvovaní auditu operácií sa potvrdilo, že audítorskú správu vypracovala osoba prepojená s prijímateľom. Pri preskúmaní podpornej dokumentácie a finančných výkazov prijímateľa boli odhalené tieto nezrovnalosti:

- nevykázané príjmy,
- do projektu bola zahrnutá amortizácia a ďalšie neoprávnené náklady,
- priame náklady (mzdy) a nepriame náklady (nájomné) boli neprimerané,
- počet účastníkov podľa prezenčnej listiny a vydaných osvedčení bol nižší ako vykázaný počet.

14. Verejný obstarávateľ systematicky zvyhodňoval určitých dodávateľov prostredníctvom neprimeraných kritérií na vyhodnotenie návrhov. Zistili sa tieto nezrovnalosti:

- Prijímate predložil faktúry za nové zariadenie, ktoré však už bolo použité. Dodávate a prijímate boli prepojení.
- Prijímate predal osivo ako úradne certifikované semeno v členskom štáte EÚ, pričom použil falošné úradné návěsky. Osivo sa predalo po nohospodárom, ktorí získali dodatočnú pomoc na pestovanie pšenice.

15. Špecializovaný úrad štátnej prokuratúry jedného členského štátu vznesol v rokoch 2012 a 2013 tri obvinenia; vo veciach A a B boli voči celkovo 5 fyzickým osobám a 1 právnickej osobe vydané rozsudky, ktoré nadobudli účinnosť inokorresponzívne, zatiaľ čo odsúdenie 1 fyzickej osoby ešte nenadobudlo právoplatnosť.

V oboch prípadoch spoločnosti poskytujúce služby v oblasti cestovného ruchu a pohostenia uzavreli dohody s ministerstvom hospodárstva o spolufinancovaní ich plánovaných investícií do výstavby nových zariadení alebo renovácie starých zariadení prostredníctvom finančných prostriedkov z Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Spoločnosť s firmou, ktorá mala vykonať stavebné práce, vytvorili schému, ktorá im po predložení falošných údajov umožnila podložiť nároky na neoprávnené vyplatenie finančných prostriedkov podľa týchto dohôd.

Riaditeľ stavebnej firmy a riaditeľ spoločnosti pre stavebnú činnosť umožnili vypracovanie obchodných dokumentov/predbežných stavebných faktúr, na ktorých bolo uvedené, že stavebná firma vykonala pre obstarávaciu spoločnosť určité práce, ktoré však v skutočnosti nevykonala. Stavebný dozor overil predbežné faktúry a potvrdil ich ako nároky na vyplatenie prác. Obstarávacie spoločnosti tieto pohľadávky uhradili, pričom použili peniaze, ktoré na účely predtým previedla stavebná firma v rámci fiktívnych dohôd o krátkodobom úvere. V konečnom dôsledku teda práca dodávateľa nebola vykonaná a nezaplatili ju spoločnosti, ktoré obstarali stavebné práce.

V zmysle dohody o spolufinancovaní spoločnosti pôsobiace v oblasti cestovného ruchu potom požiadali ministerstvo o náhradu časti nákladov, ktoré im údajne vznikli pri platbe za stavebné služby. Ako dôkaz predložili falošné predbežné faktúry a súhrnné platobné výkazy za vykonané práce, a tak oklamali ministerstvo, ktoré prvej spoločnosti vyplatilo 3,7 mil. EUR a druhej spoločnosti 1,8 mil. EUR.

Právnická osoba B po skončení konkurzného konania na žiadosť ministerstva vrátila príjmy z trestnej činnosti. Pokiaľ ide o spoločnosť A, najvyšší súd zrušil rozhodnutie o konfiškácii príjmov z trestnej činnosti, pretože ministerstvo a právnická osoba, ktorá profitovala z týchto príjmov, dosiahli zmierením s ohľadom na nárok na náhradu škody poškodenej strany, ktorý má prednosť pred konfiškáciou.

IV.3. – Chyby a nezrovnalosti spôsobené administratívnymi aktmi

16. Vykoná sa priebežná platba, ale riadiaci orgán v dôsledku administratívnej chyby prevedie menšiu sumu ako požadoval prijímateľ. Táto transakcia nemá žiadny finančný vplyv, pretože sa tu nevyskytujú žiadne nesprávne vynaložené peniaze. Hospodársky subjekt nie je zapojený do porušenia. Tieto dva prvky vymedzenia pojmu „nezrovnalosť“ chýbajú, a preto nevznikla žiadna nezrovnalosť. Takéto prípady sa považujú za chybu a príslušné subjekty nemajú povinnosť ich oznamovať.

17. Na základe práva v oblasti verejného obstarávania sa v priebehu niekoľkých rokov skrátila lehota na prijímanie ponúk na 10 dní pred uzávierkou. Mnohí prijímatelia dodržali vnútroštátne právo a nesplnili požiadavku stanovenú v článku 38 ods. 4 smernice 2004/18/ES, pokiaľ nedošlo k odhaleniu a odstráneniu tejto chyby. Hospodárske subjekty sa v takom prípade nedopustili porušenia, pretože štátne inštitúcie majú povinnosť zosúladiť vnútroštátne pravidlá s požiadavkami smerníc. Neoprávnené platby sa zaznamenávajú ako chyby; nestanovujú sa ako nezrovnalosti, ani sa neoznamujú ako nezrovnalosti.

18. V usmerneniach riadiaceho orgánu v jednej konkrétnej schéme pomoci sa neuvádza povinnosť vyvesiť reklamnú tabuľku. V dôsledku toho mnohí príjemcovia prijímajú pomoc, ale nesplnia požiadavku stanovenú v článku 8 nariadenia Komisie č. 1828/2006. Slovenský štát nahradí tieto platby po odhalení a opravení chyby. Hospodárske subjekty majú v takom prípade povinnosť splniť požiadavky stanovené v nariadeniach Komisie, ktoré sú priamo uplatniteľné. V dôsledku toho by sa nezrovnalosti mali stanoviť v každej operácii.

IV.4. – Finančný vplyv

19. Prijímateľ realizoval projekt hospodárskeho rozvoja so schváleným rozpočtom vo výške 70 000 EUR. Verejný príspevok do projektu bol 59 500 EUR (podiel EÚ: 50 575 EUR, podiel slovenského štátu: 8 925 EUR, súkromný príspevok: 10 500 EUR). V rámci kontroly prvej úrovne sa stanovilo, že poradenské služby obstarané po asykonávaní projektu zo spolufinancovania EÚ za 14 000 EUR (podiel EÚ: 10 115 EUR, podiel slovenského štátu: 1 785 EUR, súkromný príspevok: 2 100 EUR) boli z administratívnych dôvodov neoprávnené. Riadiaci orgán vyplatil as finančné prostriedky za poradenské služby konečnému prijímateľovi a výdavky už boli vykázané Komisii (zaplatený verejný príspevok: 8 000 EUR, podiel EÚ: 6 800 EUR, podiel slovenského štátu: 1 200 EUR). Podľa právnych predpisov EÚ treba v správe o nezrovnalosti v súvislosti s finančnými aspektmi prípadu uviesť tieto informácie:

	Podiel EÚ		Vnútroštátny podiel		Verejný príspevok		Súkromný podiel		Spolu
8.1. Suma	50 575,0	+	8 925,00	=	59 500,0	+	10 500,00	=	70 000,0

výdavkov	0				0				0
8.2. Suma nezrovnalostí	10 115,00	+	1 785,00	=	11 900,00				
	0				0				
8.2.1. z toho nevyplatené	3 315,00	+	585,00	=	3 900,00				
8.2.2. z toho vyplatené	6 800,00	+	1 200,00	=	8 000,00				
8.3. Suma, ktorú treba vráti	6 800,00	+	1 200,00	=	8 000,00				